

Total No. of Questions : 5]

[Total No. of Printed Pages : 4

[3969]-101

F. Y. B. Com. Examination - 2011

FUNCTIONAL ENGLISH

(Compulsory English)

(New 2008 Pattern)

Text Prescribed : *Reflections - I*

Edited by : *P. Bhaskaran Nair*

Geetha Rajeevan

G. Radhakrishna Pillai

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 60

Q.1) Attempt any two of the following in about 100 words each : [12]

- (a) Write a short note on the poem, '*Mirror*'.
- (b) "*Refund* is criticism on Education." Illustrate.
- (c) Who is Allen Trevor and how does he help Hughie Erskine ?
- (d) What according to Tagore is the meaning of religion ?

Q.2) Attempt any three of the following in about 50 words each : [12]

- (a) Does Uncle Podger succeed in hanging a picture ?
- (b) How did the family of Nicola and Jacopo live before the war ?
- (c) How does the mother Margaret recollect her son's childhood memories ?
- (d) How does the conjurer take revenge upon the Quick Man ?
- (e) What is the theme of the poem, '*Gather ye Rosebuds while ye may*' ?

Q.3) Attempt any two of the following : [12]

- (a) You and your friend are talking about the great event, Sachin Tendulkar's recent fifty centuries. Write a dialogue on this theme.
- (b) Your friend has met with an accident and is admitted in Ashoka Hospital. Write a letter to your friend expressing sympathy towards him.
- (c) Write a paragraph on Environment Awareness.
- (d) Write an essay on 'Personality Development'.

Q.4) Do as directed : (Any Six) [12]

- (a) Fill in the blanks using suitable words given in the bracket and rewrite :
 - (i) I am puzzled by the conflicting opinions on _____.
[coffee / a coffee]
 - (ii) There is hardly any _____ for more furniture in the room.
[a room / room]
- (b) Fill in the blanks using suitable phrasal verb given in the bracket and rewrite :
 - (i) I am running low on petrol. I must _____.
[fill in / fill out]
 - (ii) Will you please _____ the light ?
[put up / put out]
- (c) Fill in the blanks choosing a suitable word and rewrite :
 - (i) Only good _____ will earn friends.
[manner / manners]
 - (ii) Wheat is the _____ food for the majority of people in the northern states of India.
[staple / stable]

- (d) Give synonyms of the following words :
- (i) restaurant
 - (ii) lady
- (e) Give short forms of the following :
- (i) laboratory
 - (ii) omnibus
- (f) Make words by using the following suffixes :
- (i) _____ ment
 - (ii) _____ ion
- (g) Make adjectives from the following words :
- (i) fantastically
 - (ii) act
- (h) Write sentences using the phrasal verbs given below :
- (i) put up
 - (ii) go through
- (i) Give full forms for the following :
- (i) BPL
 - (ii) RBI

Q.5) Do as directed : (Any Six)

[12]

- (a) You will shut the doors immediately.
[Change into an Imperative Sentence]
- (b) Complete the following sentence using a suitable relative clause :
Amitabh _____ was awarded Padmshree in 2008.
- (c) Fill in the blank with a suitable adverb of frequency and rewrite :
He _____ visits the computer lab at 7.00 am.

- (d) Change the following into indirect speech :
The father said, "I am unwell today".
- (e) I didn't go to the cinema yesterday.
[Add a Question Tag]
- (f) Complete the following sentence :
Unless you work hard _____.
- (g) The conjurer smashed the Quick Man's gold watch.
[Change the voice]
- (h) He painted a picture. yesterday.
[Frame a - Wh-question on the underlined word]
- (i) Millionaire models remarked alan are rare enough.
[Punctuate sentence and rewrite]
- (j) Economics are a important subject.
[Correct sentence and rewrite]
-

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 8

[3969]-102

F. Y. B. Com. Examination - 2011

FINANCIAL ACCOUNTING

(New 2008 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions :

- (1) *All questions are compulsory.*
 - (2) *Figures to the right indicate full marks.*
 - (3) *Use of calculator is allowed.*
-
-

Q.1) Objective type questions :

- (a) State with reasons whether the following statements are **true** or **false** : **(Any Five)** **[10]**
- (i) In India, Accounting Standards are issued by Accounting Standard Board.
 - (ii) The process of distribution of cash in accordance with order of payment is called Piecemeal Distribution.
 - (iii) When a partnership firm is reconstituted, its assets and liabilities are shown at their original cost in the new balance sheet.
 - (iv) Royalty payable on output basis is debited to Manufacturing Account.
 - (v) Del-credere Commission is to bear the loss on account of bad debts.
 - (vi) Down Payment means an initial payment payable by the hire vendor, at the time of entering into Hire Purchase Agreement.
 - (vii) Microsoft Excel is an example of prepackaged Accounting Software.

(b) Brief answer questions : (Any Two) [14]

- (i) Explain objectives and benefits of Accounting Standard in India.
- (ii) Distinguish between Sacrifice Ratio and Gain Ratio.
- (iii) How will you select a Customised Accounting Software from Vendor ?
- (iv) Distinguish between Consignment and Sale.

Q.2) Megha, Varsha, Sarita and Sagar were partners in a firm. The capital of the firm consisted of Rs. 4,00,000 contributed originally in the proportion of $\frac{2}{5}$, $\frac{3}{10}$, $\frac{1}{5}$ and $\frac{1}{10}$ respectively. The profits and losses were shared in the same proportion. The firm was dissolved on 31st March, 2010. The Balance Sheet as on that date was as under :

Balance Sheet as on 31st March, 2010

Liabilities	Rs.	Assets	Rs.
Capitals :		Cash	60,000
Megha - 2,00,000		Debtors	5,00,000
Varsha - 1,40,000		Stock	1,90,000
Sarita - 1,05,000			
Sagar - <u>25,000</u>	4,70,000		
Loans :			
Megha - 50,000			
Sarita - <u>80,000</u>	1,30,000		
Creditors	1,50,000		
	7,50,000		7,50,000

It was decided on 15th April, that the net realisations should be distributed on the first of each month in appropriate order. The realisations and expenses at the end of each month were as under :

Month	Debtors (Rs.)	Stock (Rs.)	Expenses (Rs.)
April, 2010	1,50,000	70,000	5,000
May, 2010	85,000	50,000	10,000
June, 2010	1,10,000	Nil	2,500
July, 2010	1,25,000	65,000	2,500

The stock was completely disposed off. It was further agreed that Varsha should take over the remaining debts for Rs. 25,000. Show how the cash was distributed according to the Maximum Loss Method. Apply Garner Vs. Murray's Case. [14]

OR

Q.2) A and B were partners sharing profits in the ratio of 3 : 1 respectively. Their Balance Sheet as on 31-3-2010 was as follows :

**Balance Sheet
as on 31st March, 2010**

Liabilities	Rs.	Assets	Rs.
Creditors	20,000	Fixed Assets	50,000
Bills Payable	4,000	Loose Tools	4,000
A's Loan	6,000	Bills Receivables	8,000
Liability for Repairs	4,000	Stock	15,000
Revenue Profit	8,000	Debtors 14,000	
Capital A/c's		Less : RDD <u>2,000</u>	12,000
A - 32,000		Cash in Hand	2,000
B - <u>17,000</u>	49,000		
	91,000		91,000

The partnership was converted into Limited Company on the date, subject to following adjustments :

- (1) Fixed Assets include Motor Car of Rs. 8,000.
- (2) The company agreed to take over other Fixed Assets at Rs. 52,000, Stock at Rs. 14,000 and Debtors at Rs. 13,000. The company also agreed to Pay Creditor's and Bills Payable at 10% Discount.
- (3) Motor Car was sold by the firm for Rs. 10,000.
- (4) Bills Receivable were taken over by 'A' for Rs. 7,000 whereas 'B' took Loose Tools for Rs. 3,000.
- (5) A's loan and liability for repairs were paid in full.
- (6) Realisation Expenses amounted to Rs. 2,400.
- (7) Goodwill was valued at 3 years purchases of the average profits of the last 4 years. The profit figures are as follows :

2006-07	Profit	Rs. 4,000
2007-08	Profit	Rs. 8,000
2008-09	Loss	Rs. 2,000
2009-10	Profit	Rs. 14,000
- (8) The purchase consideration was discharged by issuing 7,500 equity shares of Rs. 10 each at Rs. 8 per share and the balance in cash.

You are required to prepare :

- (a) Realisation Account
- (b) Partners Capital Account
- (c) Limited Company Account
- (d) Cash Account
- (e) Equity Shares in Ltd. Co. Account [14]

- Q.3) (A)** The following was the Balance Sheet of A, B and C partners in a firm sharing profits and losses in the ratio of 3 : 2 : 1 respectively.

Balance Sheet
as on 31st December, 2009

Liabilities	Rs.	Assets	Rs.
Creditors	5,000	Cash	500
Bills Payable	1,500	Bills Receivable	2,000
General Reserve	6,000	Debtors 30,000	
Capital A/c. :		Less : RDD <u>2,000</u>	28,000
A - 30,000		Investment	25,000
B - 20,000		Land and Building	17,000
C - <u>10,000</u>	60,000		
	72,500		72,500

On 30th June, 2010, C died and it was agreed that :

- (1) The assets should be revalued as Land and Building Rs. 20,000 and Investment Rs. 23,600.
- (2) All debtors should be taken as recoverable.
- (3) The goodwill of the firm should be valued at twice the average of the profits for the last four years and goodwill account should be raised in the books. The profits were :
2006 - Rs. 90,000, 2007 - Rs. 90,000, 2008 - Rs. 80,000 and 2009 - Rs. 1,00,000.
- (4) C's share of profit upto the date of his death should be calculated on the basis of the average of the profits for the last two years.

Ascertain amount payable to executors of deceased partner. [08]

- (B) 'Z' Ltd. took from Mr. Shami a lease of coal field for a period of 10 years from 1st January, 2007. The said lease provided for payment of royalties to Mr. Shami at Re. 0.50 per tonne with a minimum rent of Rs. 8,000 p.a.

Each year excess of minimum rent over the actual royalties were recoverable during the next two years. The lease, however,

stipulated that if in any year the normal rent was not attained due to an accident, the minimum rent was to be regarded having been reduced proportionately having regards to the length of stoppage.

The output was as follows :

2007 - 7,000 tonnes

2008 - 14,000 tonnes

2009 - 20,000 tonnes

2010 - 12,000 tonnes

During the year 2010 there was a stoppage of work due to accident lasting for three months.

Pass necessary Journal Entries in the books of 'Z' Ltd. for above four years. [14]

Q.4) Following is the Receipts and Payments Account of Sawarkar Swimming Pool for the year ended 31-12-2010 :

Receipts and Payments Account

Receipts	Rs.	Payments	Rs.
To Balance b/d	3,700	By Bar Expenses	4,100
To Subscription	6,600	By Water Cleaning Exp.	1,800
To Donation for Buildings	25,000	By Printing and Stationery	700
To Sundry Income	500	By Construction of Buildings	20,000
To Match Receipts	700	By Match Expenses	570
To Locker Rent	1,500	By Salaries	4,000
To Bar Receipts	4,300	By Electricity	270
		By Investment in Government Securities	10,000
		By Balance c/d.	860
	42,300		42,300

Additional Information :

Particulars	As on 31-12-2009	As on 31-12-2010
Printing Materials	230	320
Outstanding Salaries	300	450
Outstanding Subscriptions	300	700
Outstanding Electricity	80	90
Outstanding Bar Expenses	1,100	1,700
Swimming Pool	70,000	65,000
Buildings	50,000	67,000

Prepare Income and Expenditure Account for the year ended 31-12-2010 and a Balance Sheet as on that date. [20]

OR

Q.4) (A) 'X' of Delhi purchased 10,000 pieces of sarees @ Rs. 100 per saree. Out of these sarees, 6,000 were sent on consignment to 'Y' of Agra at a selling price of Rs. 120 per saree. The consignor paid Rs. 3,000 for packing and freight.

'Y' sold 5,000 sarees at Rs. 125 per saree and incurred Rs. 1,000 for selling expenses and remitted Rs. 5,00,000 to Delhi on account. They are entitled to a commission of 5% on total sales plus a further 20% commission on any surplus price realised over Rs. 120 per saree.

3,000 sarees were sold in Delhi at Rs. 110 per saree. Owing to fall in the market price, the value of stock of saree in hand is to be reduced by 10%.

Prepare Consignment Account in the books of 'X'. [10]

(B) On 1st January, 2006 the SKF Ltd. purchased machine from Sai Ltd. on Hire Purchase System. The cash price of the lathe machine was Rs. 3,00,000. SKF Ltd. paid Rs. 40,000 on signing of the agreement and agreed to pay balance in five instalments of Rs. 60,000 each payable annually on 31st December. The Sai Ltd. charged 5% interest p.a. on yearly balances. SKF Ltd. decided to provide depreciation at 10% p.a. on Reducing Balance Method.

Prepare :

(a) Lathe Machine A/c.

(b) Sai Ltd A/c.

[10]

Total No. of Questions : 5]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3969]-103

F. Y. B. Com. Examination - 2011

BUSINESS ECONOMICS (MICRO)

(New 2008 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions :

- (1) All questions are compulsory.*
- (2) Figures to the right indicate full marks.*
- (3) Draw neat diagrams wherever necessary.*

Q.1) Explain Economic Goals and Non-economic Goals of Business Firms. [16]

Q.2) What is Demand Estimation ? Explain Methods of Demand Estimation. [16]

OR

Q.2) What is Perfect Competition ? Explain Short-run and Long-run Equilibrium of a Firm and Industry under Perfect Competition. [16]

Q.3) Answer in brief :

- (a) Explain Properties of Indifference Curve. [08]**
- (b) Describe Break-even Analysis in Decision-making. [08]**

OR

Q.3) Answer in brief :

- (a) State External Economies. [08]**
- (b) Discuss Modern Theory of Rent. [08]**

Q.4) Critically examine 'Loanable Funds Theory of Interest'. [16]

Q.5) Write short notes : (Any Two)

[16]

- (a) Law of Returns to Scale
 - (b) Backward Sloping Supply Curve of Labour
 - (c) Price Skimming
 - (d) Tools of Economic Analysis
-

Total No. of Questions : 5]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3969]-103

मराठी रूपांतर

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना :

- (1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- (2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
- (3) आवश्यकता असेल तेथे सुबक आकृत्या काढा.
- (4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.1) व्यवसायसंस्थेची आर्थिक व आर्थिकेतर ध्येये स्पष्ट करा. [16]

प्र.2) मागणीचा अंदाज म्हणजे काय ? मागणीच्या अंदाजाच्या पद्धती स्पष्ट करा. [16]

किंवा

प्र.2) पूर्ण स्पर्धा म्हणजे काय ? पूर्ण स्पर्धेतील उद्योगसंस्था आणि उद्योगाचा अल्पकालीन व दीर्घकालीन समतोल स्पष्ट करा. [16]

प्र.3) थोडक्यात उत्तरे लिहा :

(अ) समवृत्ती वक्राचे गुणधर्म स्पष्ट करा. [08]

(ब) निर्णय प्रक्रियेतील समविच्छेदन बिंदूची चर्चा करा. [08]

किंवा

प्र.3) थोडक्यात उत्तरे लिहा :

(अ) बाह्य बचती सांगा. [08]

(ब) खंडाच्या आधुनिक सिद्धांताची चर्चा करा. [08]

प्र.4) ब्याजाच्या कर्जाऊ रकमा सिद्धांताचे टीकात्मक परीक्षण करा. [16]

प्र.5) टिपा लिहा : (कोणत्याही दोनवर) [16]

(अ) उत्पादनाचा प्रतिफल नियम

(ब) श्रमाचा पाठीमागे वळणारा पुरवठा वक्र

(क) किंमतीची वरची पातळी

(ड) आर्थिक विश्लेषणाची साधने

Total No. of Questions : 7]

[Total No. of Printed Pages : 7

[3969]-104

F. Y. B. Com. Examination - 2011
MATHEMATICS AND STATISTICS
(New 2008 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions :

- (1) All the questions are compulsory.
 - (2) Figures to the right indicate full marks.
 - (3) Use of logarithmic table and calculator is allowed.
 - (4) Both the sections should be written in the same answer-book.
-
-

SECTION - I

Q.1) Attempt any four of the following :

[2x4=08]

- (a) What is 'Stock Exchange' ?
- (b) Find rate of simple interest at which principal of Rs. 3,000 earns an interest of Rs. 2,600 in 5 years.
- (c) Explain Cartesian Product with an illustration.
- (d) If $A = \begin{bmatrix} 2 & 3 & 5 \\ -1 & 6 & 1 \end{bmatrix}$ and $B = \begin{bmatrix} 5 & -2 & 3 \\ 2 & -1 & 6 \end{bmatrix}$,
find $A + B$.
- (e) If $f(x) = x^2 - 5x + 6$, find $f(-3)$.
- (f) Shade region defined by an inequality $3x + 4y \geq 24$.

Q.2) Attempt any three of the following :

[5x3=15]

- (a) Find determinant of the matrix :

$$A = \begin{bmatrix} 1 & 0 & -4 \\ -2 & 2 & 5 \\ 3 & -1 & 2 \end{bmatrix}$$

- (b) Which is the better investment, 8% at 80 or 15% at 120 ? Justify.
(Face Value Rs. 100)
- (c) Find equated monthly instalment on a loan of Rs. 1,00,000 to be repaid in 10 years at 15% p.a. Interest is charged on the loan outstanding at the beginning of each year.
[Given $(1.15)^{10} = 4.04557$]
- (d) Using Matrix Inverse Method, find solution for the following system of equations :

$$5x - 2y = -1$$

$$x + 3y = 10$$

- (e) What sum will amount to Rs. 848 in 8 months at 9% p.a. simple interest ?

Q.3) Attempt any three of the following :

[5x3=15]

- (a) Find compound interest on Rs. 4,000 for the 5th year when the rate of interest is 8% p.a.
- (b) If $y = x^2 \cdot e^x$, find $\frac{dy}{dx}$.

(c) Evaluate :

(i) $\lim_{x \rightarrow 1} \frac{x^2 - 1}{x - 1}$

(ii) $\lim_{x \rightarrow 2} \frac{x^2 - 18x + 32}{x - 2}$

(d) Solve the following Linear Programming Problem (L.P.P.) by Graphical Method :

Maximize $Z = 200x + 300y$

Subject to $3x + 2y \leq 240$

$$2x + 4y \leq 280$$

$$x \geq 0, \quad y \geq 0$$

(e) A company manufactures two types of presentation goods 'A' and 'B'. Each unit of 'A' requires 4 gms of silver and 1 gm of gold; while that of 'B' requires 1 gm of silver and 3 gms of gold. The availability of silver and gold per day is 120 gms and 100 gms respectively. The manufacturing cost per unit of type A is Rs. 920 and that of type 'B' is Rs. 1,600. Formulate a Linear Programming Problem to minimize cost.

SECTION - II

Q.4) Attempt any two of the following :

[2x2=04]

(a) State difference between Inclusive and Exclusive Classification.

(b) Compute Median for the following series of observation :

52, 45, 60, 53, 48, 65, 42, 45, 60

- (c) Obtain less than cumulative frequency distribution for the following data :

Class	100-150	150-200	200-250	250-300	300-350
Frequency	12	15	08	03	01

- (d) Define the term 'Correlation' with example.

Q.5) Attempt any three of the following :

[5x3=15]

- (a) Explain Procedure of Stratified Random Sampling.
- (b) What is an Index Number ? Explain Method of Construction of Family Budget Index Number.
- (c) Write merits and demerits of Arithmetic Mean.
- (d) Draw histogram and find mode graphically for the frequency distribution of marks of 40 students :

Marks	0-10	10-20	20-30	30-40	40-50	50-60
No. of Students	05	08	15	05	04	03

- (e) Compute range and coefficient of range for the data given below :

8, 12, 10, 18, 28, 17, 20, 22, 12

Also find new range and coefficient of range when each observation is doubled.

Q.6) Attempt **any three** of the following :

[5x3=15]

(a) Answer questions using the following frequency distribution of 100 companies :

Profit (00,000 Rs)	No. of Companies
0-100	09
100-200	15
200-300	18
300-400	21
400-500	–
500-600	14
600-700	05

- (i) State Type of Classification.
- (ii) Find Missing Frequency.
- (iii) Find Class-mark of Fifth Class.
- (iv) Identify Median Class
- (v) Find Class Width of Third Class.

(b) Obtain line of regression of y on x for the data given below :

x	06	02	10	04	08
y	09	11	05	08	07

Also estimate y when $x = 5$.

- (c) Find Standard Deviation and Coefficient of Variation for the following data :

6, 4, 5, 3, 12, 10

- (d) Given : $\Sigma p_1 q_0 = 175$, $\Sigma p_0 q_0 = 91$, $\Sigma p_1 q_1 = 190$, $\Sigma p_0 q_1 = 100$. Find Laspeyre's, Paasche's and Fisher's Price Index Number.

- (e) Ranks obtained by 6 students in Statistics and Accountancy are given below :

Ranks in Statistics	5	6	4	3	2	1
Ranks in Accountancy	6	2	1	4	3	5

Compute Spearman's Rank Correlation Coefficient.

Q.7) Attempt any one of the following :

[8x1=08]

- (a) Following are the values of import and export of finished goods in suitable units :

Export	10	11	14	14	20	22	16	12	18	13
Import	12	14	15	16	21	26	21	15	16	14

Calculate Karl-Pearson's Correlation Coefficient between Export and Import Values.

- (b) (i) Find variance for the following frequency distribution :

Class	5-15	15-25	25-35	35-45	45-55
Frequency	05	15	12	18	08

- (ii) Following is the frequency distribution of sale of companies.
Find mode :

Sale (00,000 Rs.)	0-20	20-40	40-60	60-80	80-100
No. of Companies	05	18	20	12	05

Total No. of Questions : 7]

[Total No. of Printed Pages : 7

[3969]-104

मराठी रूपांतर

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना :

- (1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
- (2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
- (3) लॉग टेबल्स व कॅल्क्युलेटर वापरण्यास परवानगी आहे.
- (4) दोन्ही विभाग एकाच उत्तरपत्रिकेत सोडवावेत.
- (5) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

विभाग - १

प्र.1) पुढीलपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा :

[2x4=08]

- (अ) स्टॉक एक्सचेंज (भांडवल बाजार) म्हणजे काय ?
- (ब) रु. ३,००० मुद्दलाचे ५ वर्षांसाठीचे सरळ व्याज रु. २,६०० मिळवण्यासाठी व्याजाचा दर काढा.
- (क) कार्टेशियन गुणाकार उदाहरणासह स्पष्ट करा.
- (ड) जर $A = \begin{bmatrix} 2 & 3 & 5 \\ -1 & 6 & 1 \end{bmatrix}$ आणि $B = \begin{bmatrix} 5 & -2 & 3 \\ 2 & -1 & 6 \end{bmatrix}$ तर $A + B$ काढा.
- (इ) जर $f(x) = x^2 - 5x + 6$, तर $f(-3)$ काढा.
- (फ) खालील असमीकरणाद्वारे सिद्ध होणारे क्षेत्र दाखवा :
 $3x + 4y \geq 24$

प्र.2) पुढीलपैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा :

[5x3=15]

(अ) पुढील सारणीसाठी सारणिक (Determinant) काढा :

$$A = \begin{bmatrix} 1 & 0 & -4 \\ -2 & 2 & 5 \\ 3 & -1 & 2 \end{bmatrix}$$

(ब) कोणती गुंतवणूक फायदेशीर ते काढा :

८% रु. ८० किंवा १५% रु. १२० (दर्शनी किंमत = रु. १००)

(क) रुपये १,००,००० दहा वर्षे कालावधीसाठी १५% दराने कर्जाऊ घेतलेत. जर व्याज आकरणी प्रत्येक वर्षारंभीच्या शिल्लकीवर केली जात असल्यास मासिक हप्ता किती होईल ते काढा.

$$[(1.15)^{10} = 4.04557]$$

(ड) सारणी व्यस्त (Inverse) पद्धतीने खाली दिलेले समीकरणे सोडवा :

$$5x - 2y = -1$$

$$x + 3y = 10$$

(इ) किती मुद्दलाची दर साल ९% दराने (सरळ व्याज) ८ महिन्यांत रु. ८४८ रास होईल ते काढा.

प्र.3) पुढीलपैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा :

[5x3=15]

(अ) रक्कम रु. ४,०००चे द.सा.द.शे. ८% दराने होणारे ५व्या वर्षाचे चक्रवाढ व्याज काढा.

(ब) जर $y = x^2 \cdot e^x$, तर $\frac{dy}{dx}$ काढा.

(क) सोडवा :

$$(i) \lim_{x \rightarrow 1} \frac{x^2 - 1}{x - 1}$$

$$(ii) \lim_{x \rightarrow 2} \frac{x^2 - 18x + 32}{x - 2}$$

(ड) खालील बंधनयुक्त प्रश्न (L.P.P.) आलेखाच्या सहाय्याने सोडवा :

$$\text{जास्तीत जास्त} \quad Z = 200x + 300y$$

$$\text{जेव्हा} \quad 3x + 2y \leq 240$$

$$2x + 4y \leq 280$$

$$x \geq 0, \quad y \geq 0$$

(इ) एक कंपनी 'अ' व 'ब' प्रकारच्या दोन भेटवस्तू बनविते. प्रत्येक 'अ' प्रकारच्या भेटवस्तूला ४ ग्रॅम चांदी व १ ग्रॅम सोने लागते, तसेच 'ब' प्रकारच्या भेटवस्तूला १ ग्रॅम चांदी व ३ ग्रॅम सोने लागते. चांदी व सोन्याची प्रतिदिन उपलब्धता अनुक्रमे १२० ग्रॅम व १०० ग्रॅम आहे. प्रत्येक 'अ' प्रकारच्या भेटवस्तूची उत्पादन किंमत रु. ९२० व प्रत्येक 'ब' प्रकारच्या भेटवस्तूची उत्पादन किंमत रु. १,६०० आहे. उत्पादन किंमत कमीत कमी करण्यासाठी रेषीय बंधनयुक्त प्रश्न (L.P.P.) तयार करा.

विभाग - २

प्र.4) पुढीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा :

[2x2=04]

(अ) अंतर्भूत व बहिर्भूत वर्गीकरणातील फरक लिहा.

(ब) पुढे दिलेल्या माहितीसाठी मध्यगा (Median) काढा :

५२, ४५, ६०, ५३, ४८, ६५, ४२, ४५, ६०

- (क) पुढे दिलेल्या वारंवारिता सारणीसाठी पेक्षा कमी पद्धतीची संचयीत वारंवारिता सारणी काढा :

वर्ग	१००-१५०	१५०-२००	२००-२५०	२५०-३००	३००-३५०
वारंवारिता	१२	१५	०८	०३	०१

- (ड) सहसंबंधाची व्याख्या उदाहरणासहित लिहा.

प्र.5) पुढीलपैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा :

[5x3=15]

- (अ) स्तरीय यादृच्छिक निवड (Stratified Random Sampling) पद्धती कशी वापरतात ते लिहा.
- (ब) किंमत निर्देशांक म्हणजे कय ? फॅमिली बजेट निर्देशांक कसा तयार करतात ते स्पष्ट करा.
- (क) मध्य (Arithmetic Mean)चे गुण व दोष लिहा.
- (ड) पुढे ४० विद्यार्थ्यांच्या गुणांची वारंवारिता सारणी दिलेली आहे. त्यासाठी स्तंभालेख काढून आलेखाच्या सहाय्याने बहुलक काढा :

गुण	०-१०	१०-२०	२०-३०	३०-४०	४०-५०	५०-६०
विद्यार्थी संख्या	०५	०८	१५	०५	०४	०३

- (इ) पुढे दिलेल्या माहितीवरून आवाका व आवाक्याचा सहगुणक काढा :

८, १२, १०, १८, २८, १७, २०, २२, १२

तसेच प्रत्येक निरीक्षण दुप्पट केल्यास येणारा नवीन आवाका व आवाक्याचा सहगुणक काढा.

प्र.6) पुढीलपैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा :

[5x3=15]

(अ) पुढे दिलेल्या १०० कंपन्यांच्या नफ्याच्या वारंवारिता सारणीवरून खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

नफा (रु. ००,०००)	कंपन्यांची संख्या
०-१००	०९
१००-२००	१५
२००-३००	१८
३००-४००	२१
४००-५००	-
५००-६००	१४
६००-७००	०५

- वर्गीकरणाची पद्धत कोणती ते लिहा.
- न दिलेली वारंवारिता काढा.
- पाचव्या वर्गाचा वर्गमध्य काढा.
- मध्यगा असणारा वर्ग ओळखा.
- तिसऱ्या वर्गाचे वर्गांतर काढा.

(ब) पुढे दिलेल्या माहितीवरून y ची x वरील प्रतिपगमन रेषा काढा :

x	०६	०२	१०	०४	०८
y	०९	११	०५	०८	०७

तसेच $x = 5$ असल्यास y ची किंमत काढा.

(क) प्रमाणित विचलन व विचलनाचा सहगुणक काढा :

६, ४, ५, ३, १२, १०

(ड) पुढे दिलेल्या माहितीवरून लासपेअरचा, पाश्चेचा व फिशरचा किंमत निर्देशांक काढा :

$$\Sigma p_1 q_0 = 175, \Sigma p_0 q_0 = 91, \Sigma p_1 q_1 = 190, \Sigma p_0 q_1 = 100.$$

(इ) सहा विद्यार्थ्यांना संख्याशास्त्र व अकाउन्टन्समध्ये मिळालेले गुणानुक्रम पुढे दिलेले आहेत :

संख्याशास्त्रातील गुणानुक्रम	५	६	४	३	२	१
अकाउन्टन्सतील गुणानुक्रम	६	२	१	४	३	५

यावरून स्पिअरमनचा प्राप्तांक सहसंबंध सहगुणक काढा.

प्र.7) पुढीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा :

[8x1=08]

(अ) पुढे आयात व निर्यातीच्या तयार मालाच्या किंमती दिलेल्या आहेत. त्यावरून कार्ल-पिअरसनचा सहसंबंध सहगुणक काढा :

निर्यात	१०	११	१४	१४	२०	२२	१६	१२	१८	१३
आयात	१२	१४	१५	१६	२१	२६	२१	१५	१६	१४

(ब) (i) पुढे दिलेल्या वारंवारिता सारणीवरून प्रचलन कढा :

वर्ग	५-१५	१५-२५	२५-३५	३५-४५	४५-५५
वारंवारिता	०५	१५	१२	१८	०८

- (ii) पुढे कंपन्यांनी केलेल्या विक्रीची वारंवारिता सारणी दिलेली आहे, त्यावरून बहुलक काढा :

विक्री (रु. ००,०००)	०-२०	२०-४०	४०-६०	६०-८०	८०-१००
कंपन्यांची संख्या	०५	१८	२०	१२	०५

Total No. of Questions : 6]

[Total No. of Printed Pages : 3

[3969]-105

F. Y. B. Com. Examination - 2011

COMPUTER CONCEPTS AND PROGRAMMING

(New 2008 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions :

- (1) All questions are compulsory.
 - (2) Figures to the right indicate full marks.
 - (3) Both the sections should be written in the same answer-book.
-
-

SECTION - I

Q.1) Attempt any four of the following :

[4x2=08]

- (a) Define Analog and Digital Computer.
- (b) Explain any one example of E-commerce.
- (c) Write the following definitions :
 - (i) Application Software
 - (ii) System Software
- (d) What is Page Setup ? Explain Setting of a Page.
- (e) Name two websites which are related to Commerce ?
- (f) Explain Output Device with one suitable example.

Q.2) Attempt any four of the following :

[4x4=16]

- (a) What is Computer ? Explain characteristics of Computer.
- (b) What is DOS ? What are the limitations of DOS ?
- (c) Define 'Moving' and 'Copying'.
- (d) What is Cell Reference ? Explain.
- (e) Explain E-market with its disadvantages.
- (f) What is Input Device ? Discuss any two Input Devices.

Q.3) Attempt **any four** of the following : **[4x4=16]**

- (a) What is Internet and Intranet ? State their advantages.
- (b) What is the use of Power Point ? What are the features of Power Point ?
- (c) Explain recalculation features of MS-Excel.
- (d) Why do we require Anti-virus Program ? Name different Anti-virus Programs.
- (e) Explain 'Flash Drive' and 'DVD' and their uses.
- (f) Define 'Search Engine' and 'E-mail'.

SECTION - II

Q.4) Attempt **any four** of the following : **[4x2=08]**

- (a) What do you mean by VAT Bill ?
- (b) Define Order Processing.
- (c) Explain Features of Tally.
- (d) What is Account ?
- (e) Write steps for creating Company.
- (f) How to create Sale Order in Tally ?

Q.5) Attempt **any four** of the following : **[4x4=16]**

- (a) Give a short note on Balance Sheet.
- (b) What are the advantages of Computerized Accounting.
- (c) Explain in brief Organising Accounts.
- (d) Explain Application of Tally and its uses.
- (e) Explain Loading, Selecting and Shutting a Company.
- (f) Explain Setting for Creating Sales and Purchase Invoice.

Q.6) Attempt **any four** of the following :

[4x4=16]

- (a) Explain Order and Buyer Details.
 - (b) Explain Bill-wise Details.
 - (c) Write short notes :
 - (i) Capital Account
 - (ii) Investments
 - (d) Give a short note on Profit and Loss Account.
 - (e) How to prepare Ledger Account ? Explain.
 - (f) Explain Types of Impersonal Accounts and Rules of Real Account.
-

Total No. of Questions : 6]

[Total No. of Printed Pages : 3

[3969]-105

मराठी रूपांतर

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना :

- (1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- (2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
- (3) दोन्ही विभाग एकाच उत्तरपत्रिकेत सोडवावेत.

विभाग - १

प्र.1) पुढीलपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा : [4x2=8]

- (अ) अनेलॉग (Analog) व डिजिटल (Digital) संगणकाची व्याख्या लिहा.
- (ब) ई-कॉमर्सचे एखादे उदाहरण स्पष्ट करा.
- (क) व्याख्या लिहा :
 - (i) ॲप्लिकेशन सॉफ्टवेअर
 - (ii) सिस्टम सॉफ्टवेअर
- (ड) पेज सेटअप म्हणजे काय ? पेज सेटिंग कशी करावी त्याचे स्पष्टीकरण द्या.
- (इ) कॉमर्सच्या संदर्भातील दोन वेबसाइट्सची नावे द्या.
- (फ) आऊटपूट डिव्हाइसचे एका उदाहरणासह स्पष्टीकरण द्या.

प्र.2) पुढीलपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा : [4x4=16]

- (अ) संगणक म्हणजे काय ? त्याच्या गुणधर्माचे स्पष्टीकरण द्या.
- (ब) 'डॉस' (DOS) म्हणजे काय ? त्याचे तोटे काय ?
- (क) 'मुव्हिंग' व 'कॉपिंग'ची व्याख्या करा.
- (ड) सेल रेफरन्स म्हणजे काय ? त्याचे स्पष्टीकरण द्या.
- (इ) 'ई-मार्केट' याचे तोट्यासह स्पष्टीकरण लिहा.
- (फ) 'इन्पूट डिव्हाइस' म्हणजे काय ? त्याच्या दोन उपकरणासह चर्चा करा.

[3969]-105

5

P.T.O.

प्र.3) पुढीलपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा :

[4x4=16]

- (अ) इंटरनेट व इंटरनेट म्हणजे काय ? त्यांची उपयुक्तता द्या.
- (ब) पावर पॉइंट म्हणजे काय ? त्याचे वैशिष्ट्ये कोणते ?
- (क) 'एम.एस. एक्सल'च्या रिकॉल्युलेशन वैशिष्ट्याचे स्पष्टीकरण द्या.
- (ड) 'अॅन्टी-व्हायरस'ची गरज आपणास कां भासते ? वेगवेगळ्या अॅन्टी-व्हायरसची नांवे द्या.
- (इ) फ्लॅश ड्राइव्ह व डीव्हीडी यांचे फायद्यासह स्पष्टीकरण द्या.
- (फ) 'सर्च इंजिन' व 'इ-मेल' यांची व्याख्या द्या.

विभाग - २

प्र.4) पुढीलपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा :

[4x2=08]

- (अ) तुमच्या मतानुसार VAT Bill म्हणजे काय ?
- (ब) ऑर्डर प्रोसेसिंगची व्याख्या लिहा.
- (क) टॅलीची वैशिष्ट्ये लिहा.
- (ड) अकाउन्ट म्हणजे काय ?
- (इ) कंपनी तयार करण्यासाठी लागणारे सर्व टप्पे लिहा.
- (फ) टॅलीमध्ये सेल्स ऑर्डर कशी तयार करतात ?

प्र.5) पुढीलपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा :

[4x4=16]

- (अ) 'बॅलन्स शीट'ची व्याख्या लिहा.
- (ब) कम्प्यूटराड्रिड अकाउन्टचे फायदे लिहा.
- (क) ऑर्गेनाइजिंग अकाउन्टचे स्पष्टीकरण द्या.
- (ड) टॅलीची उपयुक्तता व वापर स्पष्ट करा.
- (इ) एका कंपनीच्या लोडिंग, सिलेक्टिंग व शटिंगचे स्पष्टीकरण द्या.
- (फ) सेल्स व पर्चेस इन्व्हॉइसचे स्पष्टीकरण द्या.

प्र.6) पुढीलपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा :

[4x4=16]

- (अ) 'ऑर्डर' व 'बायर' डिटेल स्पष्टीकरण द्या.
- (ब) 'बिलवाइज डिटेल' स्पष्टीकरण द्या.
- (क) खालील व्याख्या द्या :
- (i) कॅपिटल अकाउन्ट
- (ii) इनव्हेस्टमेंट
- (ड) 'प्रॉफिट व लॉस' अकाउन्टची व्याख्या लिहा.
- (इ) लेजर अकाउन्ट कसे करतात त्याचे स्पष्टीकरण द्या.
- (फ) इम्पर्सनल अकाउन्टचे प्रकार व रिअल अकाउन्टचे नियम यांचे स्पष्टीकरण द्या.
-

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3969]-106

F. Y. B. Com. Examination - 2011

COMMERCIAL GEOGRAPHY

(New 2008 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions :

- (1) All questions are compulsory.*
- (2) Neat diagrams must be drawn wherever necessary.*
- (3) Use of map stencil is allowed.*

Q.1) Answer the following upto 20 words each : (Any Ten) [20]

- (1) What is meant by Commercial Geography ?
- (2) Write any two names of Secondary Economic Activities.
- (3) What is meant by Environment ?
- (4) Define Resources.
- (5) State names of Trees in Monsoon Forest.
- (6) State two characteristics of Coniferous Forest.
- (7) What is Wind Energy ?
- (8) Define Renewable Resources.
- (9) What is Commercial Farming ?
- (10) Define Literacy.
- (11) What is Optimum Population ?
- (12) Give any two factors of Industrial Location.
- (13) Give any two advantages of Railway Transport.

Q.2) Answer the following upto 50 words each : (Any Two) [10]

- (1) Commodity Approach
- (2) Tertiary Economic Activity
- (3) Possibilism
- (4) Importance of Monsoon Forest

Q.3) Answer the following upto 150 words each : (Any Two) [20]

- (1) Types and Importance of Railway Transport
- (2) Commercial Farming and Subsistence Farming
- (3) Cotton Textile Industry in India
- (4) Divided Circle

Q.4) Answer the following upto 300 words each : (Any Two) [30]

- (1) Explain Factors of Natural Environment.
- (2) Write characteristics of Indian Population.
- (3) Explain in detail Major Industrial Regions in India.
- (4) Give an account of Tourism Industry in India.

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3969]-106

मराठी रूपांतर

व्यापारी भूगोल

(नवीन २००८ अभ्यासक्रम)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना :

- (1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
- (2) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.
- (3) नकाशा स्टेन्सील्स वापरण्यास परवानगी आहे.

प्र.1) खालील प्रश्नांची प्रत्येकी २० शब्दांत उत्तरे लिहा : (कोणतेही दहा)

[20]

- (1) व्यापारी भूगोल म्हणजे काय ?
- (2) द्वितीय श्रेणीच्या दोन व्यवसायांची नांवे लिहा.
- (3) पर्यावरण म्हणजे काय ?
- (4) साधनसंपदा म्हणजे काय ?
- (5) मोसमी अरण्यातील वृक्षांची नांवे लिहा.
- (6) सूचीपर्णी अरण्यांची दोन वैशिष्ट्ये लिहा.
- (7) पवन ऊर्जा म्हणजे काय ?
- (8) नवीनीकरण (Renewable) साधनसंपत्ती म्हणजे काय ?
- (9) व्यापारी शेती म्हणजे काय ?
- (10) साक्षरता म्हणजे काय ?
- (11) पर्याप्त लोकसंख्या म्हणजे काय ?
- (12) उद्योगधंद्याच्या स्थानिकीकरणावर परिणाम करणारे दोन घटक सांगा.
- (13) रेल्वे वाहतुकीचे दोन फायदे सांगा.

[3969]-106

3

P.T.O.

प्र.2) खालील प्रश्नांची प्रत्येकी ५० शब्दांत उत्तरे लिहा : (कोणतेही दोन) [10]

- (1) वस्तू पद्धती
- (2) तृतीय श्रेणीचे व्यवसाय
- (3) शक्यतावाद
- (4) मान्सून अरण्याचे महत्त्व

प्र.3) खालील प्रश्नांची प्रत्येकी १५० शब्दांत उत्तरे लिहा : (कोणतेही दोन) [20]

- (1) लोहमार्ग वाहतुकीचे प्रकार व महत्त्व
- (2) व्यापारी शेती व उदरनिर्वाहक शेती
- (3) भारतातील सूतीवस्त्र उद्योग
- (4) विभाजित वर्तुळ पद्धती

प्र.4) खालील प्रश्नांची प्रत्येकी ३०० शब्दांत उत्तरे लिहा : (कोणतेही दोन) [30]

- (1) नैसर्गिक पर्यावरणाचे घटक स्पष्ट करा.
- (2) भारतातील लोकसंख्येची वैशिष्ट्ये लिहा.
- (3) भारतातील प्रमुख औद्योगिक प्रदेशांची सविस्तर माहिती लिहा.
- (4) 'भारतातील पर्यटन उद्योग' सविस्तर वृत्तांत लिहा.

Total No. of Questions : 5]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3969]-107

F. Y. B. Com. Examination - 2011

CO-OPERATION

(New 2008 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions :

- (1) *All questions are compulsory.*
 - (2) *Figures to the right indicate full marks.*
-
-

Q.1) Explain in detail the basic principles of Co-operation. **[16]**

Q.2) What is Co-operation ? Explain Nature and Scope of Co-operation. **[16]**

OR

Q.2) Give a brief account of post-independence progress of Co-operative Movement in India. **[16]**

Q.3) (A) Explain different types of Urban Non-credit Co-operatives. **[08]**

(B) State Duties of District Registrar of Co-operatives. **[08]**

OR

Q.3) (A) State Problems of Leadership in Co-operative Movement in India. **[08]**

(B) Explain Legal Control over Primary Co-operative Credit Society. **[08]**

Q.4) State types of Amendments of Bye Laws. Explain Procedure of Amendment of Bye Laws. **[16]**

Q.5) Write short notes : (Any Two)

[16]

- (a) Features of Co-operative Societies Act, 1912
 - (b) Maharashtra State Co-operative Societies Act, 1960 - provisions regarding Registration of Co-operative Society.
 - (c) Duties and Responsibilities of Promoter of Co-operative Society.
 - (d) Importance of Bye Laws
-

Total No. of Questions : 5]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3969]-107

मराठी रूपांतर

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना :

- (1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- (2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
- (3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.1) सहकाराची मूलभूत तत्त्वे सविस्तर स्पष्ट करा. [16]

प्र.2) सहकार म्हणजे काय ? सहकाराचे स्वरूप व व्याप्ती स्पष्ट करा. [16]

किंवा

प्र.2) भारतातील सहकारी चळवळीचा स्वातंत्र्योत्तर काळातील प्रगतीचा थोडक्यात आढावा घ्या. [16]

प्र.3) (अ) नागरी सहकारी बिगर पत संस्थांचे वेगवेगळे प्रकार स्पष्ट करा. [08]

(ब) सहकारी संस्था जिल्हा निबंधकाची कर्तव्ये सांगा. [08]

किंवा

प्र.3) (अ) भारतातील सहकारी चळवळीतील नेतृत्वाच्या समस्या सांगा. [08]

(ब) प्राथमिक सहकारी पत संस्थेवरील वैधानिक नियंत्रण स्पष्ट करा. [08]

प्र.4) उपविधीच्या दुरुस्तीच्या पद्धती सांगा. उपविधीमधील दुरुस्तीची प्रक्रिया स्पष्ट करा. [16]

प्र.5) थोडक्यात टिपा लिहा : (कोणत्याही दोन)

[16]

- (अ) सहकारी संस्था कायदा, १९१२ची वैशिष्ट्ये
 - (ब) महाराष्ट्र राज्य सहकारी संस्था कायदा, १९६० - सहकारी संस्था नोंदणी संबंधी तरतूदी
 - (क) सहकारी संस्था प्रवर्तकाची कर्तव्ये आणि जबाबदाऱ्या
 - (ड) उपविधीचे महत्त्व
-

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3969]-108

F. Y. B. Com. Examination - 2011

DEFENCE BUDGETING, FINANCE AND MANAGEMENT

PAPER - I

DEFENCE ORGANISATION AND MANAGEMENT IN INDIA

(New 2008 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions :

- (1) All questions are compulsory.*
- (2) Figures to the right indicate full marks.*

Q.1) Answer in 20 words each : (Any Ten)

[20]

- (1) Write any two responsibilities of Indian Navy.
- (2) What are the functions of Civil Defence ?
- (3) Define Counter Intelligence.
- (4) What are the functions of Home Guard ?
- (5) Where is the Indian Military Academy located ?
- (6) Write full forms of BSF and CRPF.
- (7) Write any two aims of India's Defence Policy.
- (8) Where is the H.Q. of HAL situated ?
- (9) What do you understand by the term Combat Branches of the Armed Forces ?
- (10) State any two limitations of Signals.
- (11) What do you mean by Strategic Control ?
- (12) Define Logistics.
- (13) What do you mean by National Defence ?

Q.2) Answer in 50 words each : (Any Two) [10]

- (1) Explain Limitations of Air Force.
- (2) State Role of Signal Corps during Peace.
- (3) Write a note on Aircraft Carrier in Indian Navy.
- (4) State Principles of Intelligence.

Q.3) Answer in 150 words each : (Any Two) [20]

- (1) What are the roles of Army Medical Corps during Peace and War ?
- (2) Write a note on the Territorial Army.
- (3) Explain development of the Indian Army after Independence.
- (4) Write a note on the Organisation of Indian Armed Forces.

Q.4) Answer in 300 words each : (Any Two) [30]

- (1) Examine role of Indian Navy in National Economy.
 - (2) What are the principles of Defence Organisation ? Explain.
 - (3) Discuss role of Indian Air Force in Kargil War.
 - (4) Explain Powers of President in relation to Armed Forces.
-

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3969]-108

मराठी रूपांतर

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना :

- (1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- (2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) प्रत्येकी २० शब्दांत उत्तरे द्या : (कोणतेही दहा)

[20]

- (1) भारतीय नौदलाच्या कोणत्याही दोन जबाबदाऱ्या लिहा.
- (2) नागरी संरक्षणाची कोणतीही दोन कार्ये नमूद करा.
- (3) कारुन्टर इन्टिलिजन्स - व्याख्या द्या.
- (4) गृहरक्षकदलाची कार्ये कोणती ?
- (5) इन्डियन मिलिटरी अकॅडमी कोठे आहे ?
- (6) बी.एस.एफ. व सी.आर.पी.एफ.चे पूर्ण स्वरूप लिहा.
- (7) भारताच्या संरक्षणधोरणाचे कोणतेही दोन हेतू लिहा.
- (8) एच.ए.एल.ची प्रमुख शाखा कोठे आहे ?
- (9) सशस्त्र सेनादलाची 'लढाऊ शाखा' म्हणजे काय ?
- (10) संपर्क यंत्रणेच्या कोणत्याही दोन मर्यादा लिहा.
- (11) सामरिक नियंत्रण म्हणजे काय ?
- (12) पुरवठा व्यवस्था - व्याख्या द्या.
- (13) राष्ट्रीय संरक्षण म्हणजे काय ?

प्र.2) प्रत्येकी ५० शब्दांत उत्तरे द्या : (कोणतेही दोन) [10]

- (1) हवाईदलाच्या मर्यादा स्पष्ट करा.
- (2) शांतताकाळातील सिग्नल क्रॉसची भूमिका नमूद करा.
- (3) भारतीय नौदलातील 'विमानवाहू जहाज' यावर टिपण लिहा.
- (4) इन्टिलिजन्सची तत्त्वे थोडक्यात लिहा.

प्र.3) प्रत्येकी १५० शब्दांत उत्तरे द्या : (कोणतेही दोन) [20]

- (1) युद्ध आणि शांतताकाळातील आर्मी मेडिकल क्रॉसची भूमिका स्पष्ट करा.
- (2) 'प्रादेशिक सेना' यावर टिपण लिहा.
- (3) स्वातंत्र्यानंतर भारतीय स्थलसेनेचा विकास स्पष्ट करा.
- (4) भारताच्या सशस्त्र सेनादलांचे संघटन यावर टिपण लिहा.

प्र.4) प्रत्येकी ३०० शब्दांत उत्तरे द्या : (कोणतेही दोन) [30]

- (1) राष्ट्रीय अर्थव्यवस्थेतील भारतीय नौदलाच्या भूमिकेचे परीक्षण करा.
- (2) संरक्षण संघटनाची तत्त्वे कोणती ? स्पष्ट करा.
- (3) कारगिल युद्धातील भारतीय हवाईदलाच्या भूमिकेबाबत चर्चा करा.
- (4) सशस्त्र सेनादलाच्या संदर्भातील राष्ट्रपतीचे विविध अधिकार स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 5]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3969]-109

F. Y. B. Com. Examination - 2011

BANKING AND FINANCE

(FUNDAMENTALS OF BANKING)

(New 2008 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions :

- (1) *All questions are compulsory.*
- (2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q.1) Define Commercial Bank. Explain functions of Commercial Bank. [16]

Q.2) Explain types and effects of Endorsement. [16]

OR

Q.2) What is Credit Creation ? Explain process and limitations of Credit Creation. [16]

Q.3) (A) Explain types of Cheques. [08]

(B) Explain Evolution of Banking in India. [08]

OR

Q.3) (A) Explain need and importance of Technology in Banking Sector. [08]

(B) Explain Methods of Remittance. [08]

Q.4) Explain types of Account-holders in Bank. [16]

Q.5) Short notes : (Any Two)

[16]

- (a) Balance Sheet
 - (b) Liquidity and Safety
 - (c) A.T.M. and Credit Card
 - (d) Bill of Exchange
-

Total No. of Questions : 5]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3969]-109

मराठी रूपांतर

बँक व्यवसाय आणि वित्तपुरवठा

(बँक व्यवसायाची मूलतत्त्वे)

(नवीन २००८ पॅटर्न)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना :

- (1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- (2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
- (3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.1) व्यापारी बँकेची व्याख्या द्या. व्यापारी बँकेची कार्ये स्पष्ट करा. [16]

प्र.2) पृष्ठांकनाचे प्रकार आणि परिणाम स्पष्ट करा. [16]

किंवा

प्र.2) पतनिर्मिती म्हणजे काय ? पतनिर्मितीची प्रक्रिया आणि मर्यादा स्पष्ट करा. [16]

प्र.3) (अ) धनादेशाचे प्रकार स्पष्ट करा. [08]

(ब) भारतातील बँक व्यवसायाची उत्क्रांती स्पष्ट करा. [08]

किंवा

प्र.3) (अ) बँकिंग क्षेत्रात तंत्रज्ञानाची गरज आणि महत्त्व स्पष्ट करा. [08]

(ब) पैसे पाठविण्याच्या पद्धती स्पष्ट करा. [08]

प्र.4) बँक खातेदारांचे प्रकार स्पष्ट करा. [16]

प्र.5) टिपा लिहा : (कोणत्याही दोन)

[16]

- (अ) ताळेबंद
 - (ब) रोखता आणि सुरक्षितता
 - (क) ए.टी.एम. आणि क्रेडिट कार्ड
 - (ड) विनिमय पत्र
-

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3969]-110

F. Y. B. Com. Examination - 2011

MANAGERIAL ECONOMICS

(New 2008 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions :

- (1) *All questions are compulsory.*
 - (2) *Figures to the right indicate full marks.*
 - (3) *Draw neat diagrams wherever necessary.*
-
-

Q.1) What is Price Elasticity of Demand ? Explain various types of Price Elasticity of Demand. **[16]**

Q.2) State and explain Law of Demand. What are the Exceptions to the Law of Demand ? **[16]**

OR

Q.2) What is Capital Budgeting ? Explain Usefulness of Capital Budgeting. **[16]**

Q.3) (A) Explain Income Elasticity of Demand. **[08]**

(B) Explain 'Intentions Survey Method' of Business Forecasting. **[08]**

OR

Q.3) (A) What is Payback Period ? **[08]**

(B) Explain 'Security' Objective of the Firm. **[08]**

Q.4) What are MNCs ? Explain role played by MNCs in the development of Indian Economy. **[16]**

Q.5) Write short notes : (Any Two)

[16]

- (a) Concepts of TC and MC
 - (b) Investment for Replacement
 - (c) Cross Elasticity of Demand
 - (d) Mergers
-

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3969]-110

मराठी रूपांतर

व्यवस्थापकीय अर्थशास्त्र

(नवीन २००८ पॅटर्न)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना :

- (1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- (2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
- (3) आवश्यक तिथे सुबक आकृत्या काढा.
- (4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.1) मागणीची किंमत लवचिकता म्हणजे काय ? मागणीच्या किंमत लवचिकतेचे विविध प्रकार स्पष्ट करा. [16]

प्र.2) मागणीचा नियम लिहा व स्पष्ट करा. मागणीच्या नियमाचे अपवाद कोणते आहेत ? [16]

किंवा

प्र.2) 'भांडवलाचा अंदाज' म्हणजे काय ? भांडवलाच्या अंदाजाची उपयुक्तता स्पष्ट करा. [16]

प्र.3) (अ) मागणीची 'उत्पन्न लवचिकता' स्पष्ट करा. [08]

(ब) व्यवसायाच्या पूर्वअंदाजासाठी 'सहेतुक सर्वेक्षण पद्धती' स्पष्ट करा. [08]

किंवा

प्र.3) (अ) गुंतवणूकी संदर्भात 'परताव्याचा काळ' संकल्पना म्हणजे काय ? [08]

(ब) उद्योगसंस्थेचे 'सुरक्षितता ध्येय' स्पष्ट करा. [08]

प्र.4) 'आंतरराष्ट्रीय व्यवसाय संस्था' म्हणजे काय ? भारतीय अर्थव्यवस्थेच्या विकासात आंतरराष्ट्रीय व्यवसाय संस्थांचे योगदान स्पष्ट करा. [16]

प्र.5) टिपा लिहा : (कोणत्याही दोन) [16]

(अ) एकूण खर्च व सीमान्त खर्च संकल्पना

(ब) बदलासाठी गुंतवणूक

(क) मागणीची छेदक लवचिकता

(ड) विलिनीकरण

Total No. of Questions : 5]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3969]-111

F. Y. B. Com. Examination - 2011

OFFICE MANAGEMENT AND SECRETARIAL PROCEDURES

(New 2008 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions :

- (1) *All questions are compulsory.*
 - (2) *Figures to the right indicate full marks.*
 - (3) *All questions carry equal marks.*
-
-

Q.1) Define Office. Explain various functions of the Modern Office. [16]

Q.2) What do you mean by Record Management ? Explain importance and principles of Record Management. [16]

OR

Q.2) Define Job Analysis. Explain importance and methods of Job Analysis. [16]

Q.3) (A) State various methods of Training. [08]

(B) What are the objectives of Office Forms ? [08]

OR

Q.3) (A) State advantages of Training. [08]

(B) State different types of Modern Appliances used in Offices. [08]

Q.4) Define Secretary. Explain various duties and responsibilities of Company Secretary. [16]

Q.5) Write short notes : (Any Two)

[16]

- (a) Courier Service
 - (b) Advantages of Office Automation
 - (c) Contents of Minutes of the Meeting
 - (d) Objectives of Office Manual
-

Total No. of Questions : 5]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3969]-111

मराठी रूपांतर

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

प्र.1) कार्यालय म्हणजे काय ? आधुनिक कार्यालयाची विविध कार्ये स्पष्ट करा. [16]

प्र.2) दफ्तर व्यवस्थापन म्हणजे काय ? दफ्तर व्यवस्थापनाचे महत्त्व आणि तत्त्वे स्पष्ट करा. [16]

किंवा

प्र.2) कार्यालयीन कार्य विश्लेषण म्हणजे काय ? कार्यालयीन कार्य विश्लेषणाचे महत्त्व आणि पद्धती स्पष्ट करा. [16]

प्र.3) (अ) कामगार प्रशिक्षणाच्या वेगवेगळ्या पद्धती सांगा. [08]

(ब) कार्यालय प्रपत्रांचे उद्देश कोणते ते सांगा. [08]

किंवा

प्र.3) (अ) कामगार प्रशिक्षणाचे फायदे सांगा. [08]

(ब) कार्यालयात कोणती आधुनिक साधने वापरली जातात ते सांगा. [08]

प्र.4) 'चिटणीस' या संकल्पनेची व्याख्या द्या. कंपनी चिटणीसाची कर्तव्ये व जबाबदाऱ्या स्पष्ट करा. [16]

प्र.5) टिपा लिहा : (कोणत्याही दोन)

[16]

- (अ) कुरिअर सेवा
 - (ब) कार्यालयीन स्वयंचलीकरणाचे फायदे
 - (क) सभेच्या इतिवृत्तातील घटक
 - (ड) कार्यालयीन माहिती पुस्तकेचे उद्देश
-

Total No. of Questions : 5]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3969]-112

F. Y. B. Com. Examination - 2011

ESSENTIALS OF E-COMMERCE

(New 2008 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions :

- (1) All questions are compulsory.
- (2) Figures to the right indicate full marks.
- (3) Give illustrations wherever necessary.

Q.1) Define Electronic Commerce. Explain merits and demerits of E-commerce. [16]

Q.2) Explain in detail Electronic Commerce Infrastructure. [16]

OR

Q.2) What is E-marketing ? What is the importance of E-advertising ? Explain various means of Advertising. [16]

Q.3) (A) Distinguish between Credit Card and Debit Card. [08]

(B) Explain On-line Booking System with example. [08]

OR

Q.3) (A) Explain briefly the following terms : [08]

(a) Encryption

(b) Digital Signature

(B) Explain briefly Electronic Fund Transfer. [08]

Q.4) Explain problems and opportunities in E-commerce in India. [16]

Q.5) Write short notes : (Any Two)

[16]

- (a) TCP/IP
 - (b) E-mail
 - (c) Banner
 - (d) Market Place
-

Total No. of Questions : 5]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3969]-113

F. Y. B. Com. Examination - 2011

CONSUMER PROTECTION AND BUSINESS ETHICS

(New 2008 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions :

- (1) *All questions are compulsory.*
- (2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q.1) Explain composition and role of District Forum, State and National Commission. **[16]**

Q.2) Explain functions of Voluntary Consumer Organisation. **[16]**

OR

Q.2) Explain Problems of Urban Consumer. **[16]**

Q.3) (A) Write Procedure of Filing Complaint under Consumer Protection Act. **[08]**

(B) Explain provisions of Standards of Weights and Measures Act, 1976. **[08]**

OR

Q.3) (A) Explain Concept 'Consumer is a King'. **[08]**

(B) Explain importance of Business Ethics. **[08]**

Q.4) Explain provisions of Appointment and Duties of Public Information Officer. **[16]**

Q.5) Short notes : (Any Two)

[16]

- (a) Functions of Information Commission
 - (b) Provisions of Prevention of Food Adulteration Act, 1954
 - (c) Importance of Business Ethic
 - (d) Ways to Recognize Adulterated Food Articles
-

Total No. of Questions : 5]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3969]-113

मराठी रूपांतर

ग्राहक संरक्षण आणि व्यावसायिक नीतिमूल्ये

(नवीन २००८ पॅटर्न)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना :

- (1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- (2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
- (3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.1) जिल्हा, राज्य व राष्ट्रीय ग्राहक संरक्षण परिषदेची रचना व भूमिका स्पष्ट करा. [16]

प्र.2) स्वयंसेवी ग्राहक संघटनेची कार्ये स्पष्ट करा. [16]

किंवा

प्र.2) शहरी ग्राहकांच्या समस्या स्पष्ट करा. [16]

प्र.3) (अ) ग्राहक संरक्षण कायदानुसार तक्रार दाखल करण्याची पद्धती लिहा. [08]

(ब) वजनमाप परिमाण अधिनियम, १९७६नुसार तरतूदी स्पष्ट करा. [08]

किंवा

प्र.3) (अ) 'ग्राहक हा राजा आहे' - संकल्पना स्पष्ट करा. [08]

(ब) व्यावसायिक नीतिमूल्याचे महत्त्व स्पष्ट करा. [08]

प्र.4) जनमाहिती अधिकाऱ्याची नियुक्ती व कर्तव्ये याबाबतच्या तरतूदी स्पष्ट करा. [16]

[3969]-113

3

P.T.O.

प्र.5) टिपा लिहा : (कोणत्याही दोन)

[16]

- (अ) माहिती आयुक्ताची कार्ये
 - (ब) अन्नभेसळ कायदा, १९५४च्या तरतूदी
 - (क) व्यावसायिक नीतिमत्तेचे महत्त्व
 - (ड) भेसळयुक्त पदार्थ ओळखण्याचे मार्ग
-

Total No. of Questions : 5]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3969]-114

F. Y. B. Com. Examination - 2011

BUSINESS ENVIRONMENT AND ENTREPRENEURSHIP

(New 2008 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions :

(1) *All questions are compulsory.*

(2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q.1) State Concept of Business Environment. Explain in detail the types of Business Environments. **[16]**

Q.2) What is Unemployment ? Describe in detail the causes and remedies of Unemployment. **[16]**

OR

Q.2) Define the term Entrepreneur. Describe in detail the qualities of Successful Entrepreneur. **[16]**

Q.3) (A) Explain Habits of Entrepreneurs. **[08]**

(B) Write a detailed note on District Industries Centre (DIC). **[08]**

OR

Q.3) (A) Explain in detail the role of Entrepreneur. **[08]**

(B) Write a detailed note on National Institute for Entrepreneurship and Small Business Development (NIESBUD). **[08]**

Q.4) Describe Entrepreneurial Career of Bhavarlal Jain. **[16]**

Q.5) Write short notes : (Any Two)

[16]

- (a) Dynamics of Motivation
 - (b) YASHADA
 - (c) Entrepreneur as a Catalyst
 - (d) Economic Development and Industrialisation
-

Total No. of Questions : 5]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3969]-114

मराठी रूपांतर

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना :

- (1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- (2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
- (3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्न-पत्रिका पहावी.

प्र.1) व्यावसायिक पर्यावरणाची संकल्पना सांगा. व्यावसायिक पर्यावरणाचे प्रकार सविस्तरपणे विशद करा. [16]

प्र.2) बेरोजगारी म्हणजे काय ? बेरोजगारीची कारणे व उपाययोजना सविस्तरपणे वर्णन करा. [16]

किंवा

प्र.2) उद्योजक या संज्ञेची व्याख्या द्या. यशस्वी उद्योजकाचे गुण सविस्तरपणे वर्णन करा. [16]

प्र.3) (अ) उद्योजकांच्या सवयी स्पष्ट करा. [08]

(ब) जिल्हा उद्योग केंद्र (DIC) यावर सविस्तर टीप लिहा. [08]

किंवा

प्र.3) (अ) उद्योजकाची भूमिका सविस्तरपणे स्पष्ट करा. [08]

(ब) राष्ट्रीय उद्योजकता व लघुउद्योग विकास संस्था (NIESBUD) यावर सविस्तर टीप लिहा. [08]

प्र.4) भवरलाल जैन यांच्या उद्योजकीय कारकिर्दीचे वर्णन करा. [16]

प्र.5) टिपा लिहा : (कोणत्याही दोन)

[16]

(अ) प्रेरणांचे चलनशास्त्र

(ब) यशदा (YASHADA)

(क) उद्योजक - एक उत्प्रेरक

(ड) आर्थिक विकास आणि औद्योगिकीकरण

Total No. of Questions : 5]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3969]-115

F. Y. B. Com. Examination - 2011

INSURANCE AND TRANSPORT

(New 2008 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions :

(1) All questions are compulsory.

(2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1) Explain socio-economic importance of Insurance. **[16]**

Q.2) Explain importance of Transport in Economic Development. **[16]**

OR

Q.2) Explain importance of Tourism in Indian Economic Development. **[16]**

Q.3) (A) State working of L.I.C. **[08]**

(B) Discuss various Modes of Transport. **[08]**

OR

Q.3) (A) State meaning and importance of Logistics. **[08]**

(B) Explain meaning and scope of Tourism. **[08]**

Q.4) Explain importance of Goods Transport in Import and Export. **[16]**

Q.5) Write short notes : (Any Two)

[16]

- (a) Advantages and Limitations of Rail Transport
 - (b) Opportunities in Tourism
 - (c) Types of Major Insurance Policies
 - (d) Career Options in Insurance Business
-

Total No. of Questions : 5]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3969]-115

मराठी रूपांतर

विमा आणि वाहतुक

(नवीन २००८ पॅटर्न)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना :

- (1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- (2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) विम्याचे सामाजिक व आर्थिक महत्त्व स्पष्ट करा. [16]

प्र.2) आर्थिक विकासातील वाहतुकीचे महत्त्व स्पष्ट करा. [16]

किंवा

प्र.2) भारताच्या आर्थिक विकासात पर्यटनाचे महत्त्व स्पष्ट करा. [16]

प्र.3) (अ) आयुर्विमा महामंडळाची कार्यपद्धती सांगा. [08]

(ब) वाहतुकीच्या विविध साधनांची चर्चा करा. [08]

किंवा

प्र.3) (अ) लॉजिस्टिक्सचा अर्थ व महत्त्व सांगा. [08]

(ब) पर्यटनाचा अर्थ व व्याप्ती स्पष्ट करा. [08]

प्र.4) आयात-निर्यातीतील माल वाहतुकीचे महत्त्व स्पष्ट करा. [16]

प्र.5) थोडक्यात टिपा लिहा : (कोणत्याही दोन)

[16]

- (अ) रेल्वे वाहतुकीचे गुण व मर्यादा
 - (ब) पर्यटनातील विविध संधी
 - (क) विमापत्राचे महत्त्वाचे प्रकार
 - (ड) विमा व्यवसायातील कारकीर्द संधी
-

Total No. of Questions : 5]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3969]-116

F. Y. B. Com. Examination - 2011

MARKETING AND SALESMANSHIP

(New 2008 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions :

- (1) *All questions are compulsory.*
- (2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q.1) What is Marketing Mix ? Describe in detail various elements of Marketing Mix. **[16]**

Q.2) State Objectives of Advertising. Explain various Advertising Media. **[16]**

OR

Q.2) Define the term Marketing. Explain various functions of Marketing. **[16]**

Q.3) (A) State different forms of Marketing Organisation. Explain any one of them. **[08]**

(B) Describe various Sales Promotion Techniques. **[08]**

OR

Q.3) (A) Describe Significance of Marketing in today's competitive world. **[08]**

(B) State objectives and types of Market Segmentation. **[08]**

Q.4) What is Personal Selling ? Describe various steps in the Process of Selling. **[16]**

Q.5) Write notes on : (Any Two)

[16]

- (a) Marketing Communication
 - (b) E-marketing
 - (c) Importance of Rural Marketing
 - (d) Marketing Environment
-

Total No. of Questions : 5]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3969]-116

मराठी रूपांतर

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना :

- (1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- (2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) 'विपणन मिश्र' म्हणजे काय ? विपणन मिश्रातील विविध घटक सविस्तर विशद करा. [16]

प्र.2) जाहिरातीची उद्दिष्ट्ये सांगून जाहिरातीची विविध माध्यमे स्पष्ट करा. [16]

किंवा

प्र.2) 'विपणन' या संज्ञेची व्याख्या द्या. विपणनाची विविध कार्ये स्पष्ट करा. [16]

प्र.3) (अ) विपणन संघटनेचे विविध प्रकार सांगून त्यापैकी कोणताही एक प्रकार स्पष्ट करा. [08]

(ब) विक्रय वृद्धीची विविध तंत्रे विशद करा. [08]

किंवा

प्र.3) (अ) सध्याच्या स्पर्धात्मक जगामध्ये विपणनाचे महत्त्व स्पष्ट करा. [08]

(ब) बाजारपेठ प्रभागीकरणाचे उद्देश व प्रकार सांगा. [08]

प्र.4) व्यक्तिगत विक्रय म्हणजे काय ? विक्रय प्रक्रियेमधील विविध टप्पे विशद करा. [16]

प्र.5) टिपा लिहा : (कोणत्याही दोन)

[16]

- (अ) विपणन संदेशवहन
 - (ब) इ-विपणन
 - (क) ग्रामीण विपणनाचे महत्त्व
 - (ड) विपणन पर्यावरण
-

Total No. of Questions : 5]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3969]-117

F. Y. B. Com. Examination - 2011

FOUNDATION COURSE IN COMMERCE

(New 2008 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions :

(1) All questions are compulsory.

(2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1) Distinguish between Proprietary and Partnership Firm. [16]

Q.2) Explain role played by Public Sector in the Indian Economy. [16]

OR

Q.2) “Co-operative Sector has made significant contribution to the National Economy.” Comment. [16]

Q.3) (A) Explain Current Labour Policy of Government of India. [08]

(B) Discuss Functions of SEBI. [08]

OR

Q.3) (A) Narrate New Trends in Banking Sector. [08]

(B) Explain procedure followed in Commodity Exchange. [08]

Q.4) Discuss Functions of Maharashtra Chamber of Commerce, Industries and Agriculture, Pune. [16]

Q.5) Write short notes : (Any Two)

[16]

- (a) Joint Venture
 - (b) Outsourcing
 - (c) Logistics
 - (d) Features of Trade Association
-

Total No. of Questions : 5]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3969]-117

मराठी रूपांतर

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना :

- (1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- (2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) स्व-मालकीचा व्यवसाय आणि भागीदारी व्यवसाय यातील फरक स्पष्ट करा. [16]

प्र.2) भारतीय अर्थव्यवस्थेत सार्वजनिक क्षेत्राने बजावलेली भूमिका स्पष्ट करा. [16]

किंवा

प्र.2) “सहकार क्षेत्राने राष्ट्रीय अर्थव्यवस्थेत महत्त्वपूर्ण योगदान दिलेले आहे.” टिपणी करा. [16]

प्र.3) (अ) भारत सरकारने सध्याचे श्रमिक धोरण स्पष्ट करा. [08]

(ब) सेबीची कार्ये यावर चर्चा करा. [08]

किंवा

प्र.3) (अ) बँकिंग क्षेत्रातील नवीन प्रवाह विशद करा. [08]

(ब) वस्तू विनिमयात अमलात आणली जाणारी कार्यपद्धती स्पष्ट करा. [08]

प्र.4) मराठा चेंबर ऑफ कॉमर्स, इंडस्ट्रीज अँड अॅग्रिकल्चर, पुणे यांच्या कार्यावर चर्चा करा. [16]

प्र.5) टिपा लिहा : (कोणत्याही दोन)

[16]

(अ) संयुक्त क्षेत्र (Joint Venture)

(ब) आऊटसोर्सिंग

(क) लॉजिस्टिक्स

(ड) व्यापार संस्थेची वैशिष्ट्ये

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 4

[3969]-118

F. Y. B. Com. Examination - 2011

PERSIAN GENERAL

(New 2008 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions :

- (1) *All questions are compulsory.*
- (2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q.1) Define and illustrate **any ten** of the following :

[20]

- (1) تشبيه
- (2) تلميح
- (3) تجاہل عارفانہ
- (4) لف و نشر
- (5) تجنیس ناقص
- (6) تجنیس مکرر
- (7) سوال و جواب
- (8) مرآة النظر
- (9) رد العجز علی الصدر
- (10) صنعت قلب
- (11) صنعت اشتقاق
- (12) حسن تعلیل
- (13) تجنیس مزیل

Q.2) Define and write **any two** of the following : [10]

مثنوی (1)

غزل (2)

قصیدہ (3)

رباعی (4)

Q.3) (A) Reproduce in your own words of **any one** of the following : [10]

حکایت یوسف و زلیخا (1)

حکایت جد و جہد (2)

حکایت در توکل (3)

(B) Write **any one** of the following : [10]

(1) Poetic art of Ameer Khusrau

(2) Style of Ghalib

(3) Life sketch of Saadi Shirazi

Q.4) (A) Explain **any five** couplets of the following into English, Urdu, Marathi or Persian : [10]

توئی کافریدی زیک قطرہ آب (1)

گہر پای روشن تراز آفتاب

روزی گزشت پادشہی از گذر گہی (2)

فریاد شوق بر سر ہر کوی و بام خاست

عاقلی ، دیوانہ ای را داد پند (3)

کز کہ بر خود می پسندی این گزند

- (4) من چه دانم ، کان طیب اندر کجاست
می شناسم یک طیب ، آنهم خداست
- (5) صجدم صاحب دلی در گلشنی
شدروان بهر نظاره کردنی
- (6) بدست آوردن دنیا هنر نیست
یکے راگر توانی دل بدست آرا
- (7) گرای زاهد دعای خیر می گوئی مرا این گو
که آن آواره کوی تیان آواره تر بادا

(B) Translate **any two** of the following passage into English, Urdu or Marathi, Persian :

[12]

- (1) صیادے بہ شکار مرغ و ماہی گذرانندے - روزی دام
نہادہ بہزار محنت سے مرغ راہہ نزدیکی دام آورده در
کمین نشسته بود - کہ ناگاہ آواز عربده آمیز شنیده از
ترس آنکہ مرغای از شور بر منداز کمین گاہ بیرون آمدہ
طالب علمای را دید کہ بحث می کنند صیاد ہر چه زاری
میکرد کہ فریاد نہ کنید -
- (2) پادشاہ را لازم است کہ درہمہ حال رسم توکل فرونگزار و
تا عنایت الہی کارہائے او را چنانکہ باید و شاید بر آورده
اند کہ روزے پادشاہ ہے از عالم پر سید کہ نصرت اہل
ایمان در چند چیزست - گفت در دو چیز یکے در ادائے
نماز و دیگر توکل بر کرم کارساز -

(3) در مثال حکمائے ہند مذکورست کہ مورے کمر جہد بر بستہ
بو دواز تودہ خاکی کہ نقل آرمیاں را بکلفت میسر شدے
ذرہ ذرہ می بُرد و بطرف دیگر میر بخت مرغے بر و گذر
کرد۔ شخصے دید ضعیف و نحیف کہ بنشاط تمام دست و
پائی۔ می زد و در نقل کردن۔

(C) Translate the following Unseen English Passage in Persian, Urdu or Marathi :

[08]

One very cold night an Arab was in his tent. His camel was out side in the cold. The camel said to his master, Please allow me to put my head in the tent. The Arab allowed him. Then the camel said to him, Please allow me to put my legs also in the tent. He allowed this request of his too. Then asking permission again and again he came into the tent. He then said to his master. There is room for only one. Please get out of the tent. The camel was very wicked and faithless to his master.

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 4

[3969]-119

F. Y. B. Com. Examination - 2011

ARABIC GENERAL - I

(New 2008 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Q.1) Translate into English or Urdu or Marathi any two of the following passage :

[20]

(الف) كَانَ وَلَدٌ فَقِيرٌ جَالِسًا فِي الطَّرِيقِ يَا كُلُّ خُبْرًا . فَرَأَى
كَلْبًا نَائِمًا عَلَى بَعْدِ فَنَادَاهُ وَ مَدَّ لَهُ يَدَهُ بِقِطْعَةٍ مِّنَ
الْخُبْزِ حَتَّى ظَنَّ الكَلْبُ أَنَّهُ سَيُعْطِيهِ مِنْهُ لُقْمَةً . فَقَرَّبَ
مِنْهُ لِيَتَنَاوَلَ الْخُبْزَ . فَضْرَبَهُ الصَّبِيُّ بِالْعَصَا عَلَى
رَأْسِهِ فَفَرَّ الكَلْبُ وَهُوَ يَعْوَى مِنْ شِدَّةِ الأَلَمِ وَفِي
ذَلِكَ الْوَقْتِ كَانَ رَجُلٌ يُطَلُّ شُبَّاكِهِ وَرَأَى مَا فَعَلَ
الصَّبِيُّ . فَنَزَلَ إِلَى الْبَابِ وَمَعَهُ عَصَا خَبْنَهَا وَرَأَاهُ
وَنَادَى الصَّبِيَّ وَابْرَزَلَهُ قِرْشًا فَاسْرَعَ الصَّبِيُّ وَمَدَّ
يَدَهُ لِيَأْ خُذَا الْقِرْشَ فَضْرَبَهُ الرَّجُلُ بِالْعَصَا عَلَى
أَصَابِعِهِ ضْرَبَةً جَعَلَتْهُ يُصْرُخُ أَكْثَرَ مِنَ الكَلْبِ .

(ب) كَانَ مُحَمَّدٌ نَائِمًا فِي فِرَاشِهِ وَالسَّاعَةُ عَشْرٌ - وَاللَّيْلُ
كُلُّهُ ظِلَامٌ وَبَرْدٌ وَالدُّنْيَا سَاكِنَةٌ لَيْسَ فِيهَا إِلَّا صَوْتُ
الشُّرْطِيِّ فِي الشَّارِعِ ثُمَّ سَمِعَ مُحَمَّدٌ صِرَاحًا فِي
الخَارِجِ فَقَامَ مِنْ فِرَاشِهِ وَفَتَحَ الشُّبَاكَ وَأَطْلَمَ مِنْهُ
فَرَأَى حَرِيقًا فِي بَيْتِ جَارِهِ وَهُوَ بَيْتُ صَاحِبِهِ
إِبْرَاهِيمَ الَّذِي يَلْعَبُ مَعَهُ كُلَّ يَوْمٍ - فَانزَلَ يَجْرِي
لِيَنْظُرَهُ فَمَا وَجَدَهُ - فَدَخَلَ الْبَيْتَ فِي وَسْطِ النَّارِ
وَوَصَلَ إِلَى غُرْفَةِ إِبْرَاهِيمَ وَنَادَاهُ - فَقَامَ إِبْرَاهِيمُ

مَرْعُوجًا فَأَخَذَ مُحَمَّدٌ بِيَدِهِ -

(ج) هُوَ فِي الْحَيَاةِ مُرَفَّهُ وَمُنْعَمٌ -

وَمُعَلِّمٌ يُنْبِئُكَ مَا لَا تَعْلَمُ -

يَطْوِي بِكَ الدُّنْيَا وَإِنَّكَ هُنَا -

لَمْ تَنْتَقِلْ فَكَأَنَّ رَأْسَكَ يَحُلُمُ -

عَجَبًا لِمُعْجَزَةِ الْعُلُومِ وَفَضْلِهَا -

كَمْ لِلْعُلُومِ عَلَى الْبَرِيَّةِ أَنْعَمُ -

مِصْرُ الْعَزِيزَةِ لِي وَطَنٌ -

وَهِيَ الْحِمَى وَهِيَ السَّكُنُ -

وَهِيَ الْفَرِيدَةُ فِي الزَّمَنِ -

وَجَمِيعُ مَا فِيهَا حَسَنٌ -

Q.2) [A] Translate into Arabic **any five** of the following :

[10]

- (1) His office is far from his home.
- (2) There is a newspaper on the table.
- (3) The girl is sitting on the chair.
- (4) This school is good.
- (5) On the window there is a curtain.
- (6) In the fridge there is an apple.
- (7) The student is going to the school.

[B] Translate into English **any five** of the following :

[10]

- (١) هَذِهِ الْمَدْرَسَةُ جَيِّدَةٌ .
- (٢) تِلْكَ السَّيَّارَةُ جَمِيلَةٌ .
- (٣) هِيَ مَشْغُولَةٌ فِي مَكْتَبِهَا .
- (٤) فِي الْفَصْلِ تَلْمِيذٌ .
- (٥) ذَلِكَ الْمُدْرِسُ مَشْغُولٌ .
- (٦) هَذَا الْكُرْسِيُّ مُرِيحٌ .
- (٧) فِي تِلْكَ الْغُرْفَةِ طَاوِلَةٌ .

Q.3) Explain with examples **any two** of the following :

[10]

- (١) الْمَبْتَدَاءُ وَالْخَبَرُ .
- (٢) حُرُوفُ الْهَجَاءِ .
- (٣) الْمُضَافِ وَالْمُضَافِ إِلَيْهِ .
- (٤) الْمَرْكَبُ التَّوْصِيفِيُّ .

Q.4) [A] Summarise any two of the following :

[10]

(١) الشَّرُّ بِالشَّرِّ -

(٢) أَلْعَبُ -

(٣) مِصْرُ الْعَزِيزَةِ

(٤) أَلْفَارُ -

[B] Write in Arabic any two of the following :

[10]

(١) الشُّهُورُ الْمِيلَادِيَّةُ -

(٢) أَيَّامُ الْأُسْبُوعِ -

(٣) عَشْرَةُ الْفَاظِ لِلْبَنْكِ -

[C] Write a letter in Arabic to the Business Manager of Company :

[10]

اُكْتُبِ الرَّسَالَةَ فِي الْعَرَبِيَّةِ إِلَى مُدِيرِ الشَّرِكَةِ التَّجَارِيَّةِ -

Total No. of Questions : 5]

[Total No. of Printed Pages : 3

[3969]-120

F. Y. B. Com. Examination - 2011

ADDITIONAL ENGLISH

(New 2008 Pattern)

Text Prescribed : *The Joy of Reading Literature*

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions :

- (1) *All questions are compulsory.*
- (2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q.1) (A) Read paragraph carefully and find single words for the phrases given below : **(Any Four)**

[04]

One dollar and eighty seven cents. That was all. And sixty cents of it was in pennies. Pennies saved one and two at a time by bulldozing the grocer and the vegetable man and the butcher until one's cheeks burned with the silent imputation of parsimony that such close dealing implied. Three times Della counted it. One dollar and eighty seven cents. And the next day would be Christmas.

- (a) A monetary unit equal to one hundredth of a dollar.
- (b) Everything that is left.
- (c) A monetary unit equal to one hundredth of a pound.
- (d) Bullying or using force to compel someone do what one wants.
- (e) Miserliness, being very stingy in spending money.

(B) Fill in the blanks with correct form of the verb given in brackets : **(Any Two)** [04]

- (a) Ramesh _____ (lose) his file while he _____ (sort) important documents yesternight.
- (b) Every weekend, we _____ (arrange) an excursion and _____ (spend) week that follows in hard work.
- (c) When parents _____ (reach) home yesterday evening, children _____ (watch) 'Discovery Channel'.

(C) Add a suffix to the following words to make another word : **(Any Four)** [04]

- (a) Wonder –
- (b) Quick –
- (c) Manage –
- (d) Shameless –
- (e) Disappoint –

(D) Give antonyms of the following words : **(Any Four)** [04]

- (a) Professional
- (b) Success
- (c) Rise
- (d) Solution
- (e) Meaningful

Q.2) Answer **any one** of the following in detail : [16]

- (a) Describe Gangu's personality prior to his marriage.
- (b) Describe reaction of Jim on seeing Della with short hair.

Q.3) Answer **any one** of the following in detail : [16]

- (a) Why does the narrator in "stopping by woods on a snowy evening" decide to move on despite the beauty of the woods ?
- (b) What qualities does Rabindranath Tagore wish his country to have ?

Q.4) Answer **any two** of the following in short : [16]

- (a) Describe misuse of language in advertising. What is the role of falsehood in advertising business ?
- (b) What does Pundit Nehru say about Mahatma Gandhi ?
- (c) Describe way in which Paul and Patricia discovered who Mr. Markie was.
- (d) What did Della's hair resemble ?

Q.5) Answer **any two** of the following in short : [16]

- (a) Why does Langston Hughes refer to himself as "The Darker Brother" ?
- (b) According to Emily Dickinson, who can best define victory ?
- (c) Give central idea of "The World is too much with us".
- (d) Comment on the theme of *sonnet 29*.

Total No. of Questions : 7]

[Total No. of Printed Pages : 4

[3969]-121

प्रथम वर्ष वाणिज्य परीक्षा - 2011

व्यावहारिक व उपयोजित मराठी

(नवीन २००८ पॅटर्न)

अभ्यासपुस्तके : (१) आत्मसंवाद

(२) व्यावहारिक मराठी

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

सूचना :

- (1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- (2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) पुढीलपैकी कोणत्याही एका विषयावर ५०० शब्दांत निबंध लिहा : [10]

- (1) भाषा - कॉलेज कट्ट्यावरची
- (2) महासत्तेचे स्वप्न, माझी भूमिका
- (3) शेती, शेतकरी : दशा आणि दिशा

प्र.2) पुढीलपैकी कोणत्याही दहा प्रश्नांची उत्तरे २० शब्दांत लिहा : [10]

- (1) आत्मचरित्र म्हणजे काय ?
- (2) विठ्ठल कामत यांच्या पंचतारांकित हॉटेलचे नांव सांगा.
- (3) सूर्यकांत मांडरे यांना कोणत्या चित्रपटाच्या शूटिंगच्या वेळी अपघात झाला ?
- (4) डॉ. अब्दुल कलाम यांच्या आत्मचरित्राचे नांव काय ?
- (5) अनिल अवचट यांनी जुन्या पुस्तकांच्या दुकानातून कोणते पुस्तक विकत घेतले ?

[3969]-121

1

P.T.O.

- (6) जनाबाई गिऱे यांना डी.एडू.साठी कोणत्या महाविद्यालयात प्रवेश मिळाला ?
- (7) 'पोर्ट ऑफ स्पेन' येथे खेळल्या गेलेल्या त्या अविस्मरणीय सामन्याचे कर्णधार कोण होते ?
- (8) 'कृष्णाकाठ' हे आत्मचरित्र कुणाचे आहे ?
- (9) 'अयोध्यापती' या चित्रपटात सीमा देव यांना कोणती भूमिका मिळाली ?
- (10) हेडमास्तर आपटे यांनी माधव कोंडविलकरांना पडवीत बोलावून कोणता प्रश्न विचारला ?
- (11) भिलाई स्टील प्लान्ट हा कुणाच्या मालकीचा कारखाना आहे ?
- (12) 'आत्मसंवाद' या पुस्तकाचे संपादक कोण आहेत ?
- (13) आत्मचरित्र लेखनामागील महत्वाच्या दोन प्रेरणा सांगा.

प्र.3) पुढीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर ५० शब्दांत लिहा : **[05]**

- (1) गाडगे महाराज आणि महात्मा गांधी यांच्या विषयी अनिल अवचट यांना का आदर वाटतो ? हे 'स्वतःविषयी' या पाठाच्या आधारे स्पष्ट करा.
- (2) सूर्यकांत मांडरे 'किंचित वक्ता' कसे झाले ?

प्र.4) पुढीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर १५० शब्दांत लिहा : **[10]**

- (1) 'बानं हिंमत धरली मून शिक्षणाची गंगोत्री दारात आली.' या विधानाचा 'मागणं आणि मागणी'च्या आधारे परामर्श घ्या.
- (2) डॉ. अब्दुल कलाम यांनी रामेश्वरमधील वास्तव्यात कोणते संस्कार आत्मसात केले ?

प्र.5) पुढीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा : **[20]**

- (1) नव्याने सुरु होत असलेल्या दैनिक वृत्तपत्रात बातमीदार नेमले जाणार आहेत. जाहिरातीच्या आधारे अर्ज लिहा.
- (2) अवकाळी पावसामुळे नुकसान झालेल्या शेतकऱ्याचा मदतीसाठी जिल्हाधिकाऱ्याकडे अर्ज. वित्त विभागातर्फे टिप्पणी लिहा.

- (3) जनसेवा सांस्कृतिक मंचातर्फे वसंतोत्सवात विविध स्पर्धांचे आयोजन करण्याच्या दृष्टीने विचारविनिमय बैठक झाली. काही निर्णय घेण्यात आले. बैठकीचे इतिवृत्त लिहा.
- (4) 'नाशीक फर्स्ट'तर्फे आयोजिलेल्या मॅरथॉनमध्ये सहभागी होणाऱ्यांना द्यावयाचे टी शर्ट्स पुरवण्यासाठी निविदा मागवण्यात येत आहेत. निविदा सूचना लिहा.

प्र.6) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा :

[10]

- (1) शहरातील घरमालकांनी घरपट्टी, पाणीपट्टी विनाविलंब भरून सहकार्य करावे यासाठी आवाहन करणारे जाहीर निवेदन महापालिकेतर्फे लिहा.
- (2) पुढीलपैकी कोणत्याही एका विषयावर वृत्तपत्रासाठी जाहिरातीचा मसूदा लिहा :
 - (i) नवा मराठी सिनेमा
 - (ii) भुईमूग शेंगा फोडण्याचे यंत्र

प्र.7) (अ) पुढील उताऱ्याचे एक तृतीयांश सारांशलेखन करून समर्पक शीर्षक द्या :

[05]

सध्याच्या भांडवली प्रक्रियेची अनेक वैशिष्ट्ये आहेत. त्या सगळ्यांची प्रत्येक वेळी चर्चा करणे शक्य नसते किंबहुना तशी गरजही नसते. कारखान्यांच्या मदतीने प्रत्यक्ष उत्पादन करण्याऐवजी कोणतेच उत्पादन असे न करणाऱ्या सेवा क्षेत्राचे महत्त्व या प्रक्रियेने वाढवत नेले. सेवा क्षेत्र म्हणताच सर्वाना कॉल सेंटर्स आठवतात. परंतू पूर्वी कोणी कल्पनाही केली नसेल अशा गोष्टी विक्रीस ठेवल्या गेल्या. आतिथ्य हा पूर्वी संस्कृतीचा भाग होता आता तो उद्योग बनला. प्रतिमानिर्मिती माध्यम यांचाही समावेश नफा मिळवून देण्याच्या उद्योगात झाला. गरजा वाढवत नेऊन मागणी वाढवायची, त्यातून प्रत्यक्षात गरजेच्या नसलेल्या वस्तू विकून नफा कमवायचा असे सत्र सुरू झाले.

(९० शब्द)

किंवा

(ब) पुढील इंग्रजी उताऱ्याचे मराठीत भाषांतर करा :

[05]

The Unique Identification Number will not substitute other existing numbers a person may have (PAN Number, Passport Number, Ration Card Number etc.). Rather, it will be an additional, unique number to be cited with existing one for different purposes. This will help weed out duplicate and ghost cards that are widespread today and may be benami bank accounts and property deeds. In addition to this, these cards are expected to enhance national security, prevent terrorist attacks and stop illegal immigration.

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 3

[3969]-122

F. Y. B. Com. Examination - 2011

SANSKRIT

(अमरभारती)

(New 2008 Pattern)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 60

Q.1) Translate into English or Marathi **any two** from Section 'A' and **any two** from Section 'B' from the following passages : [20]

प्र.1) पुढीलपैकी 'अ' विभागातील कोणत्याही दोहोंचे व 'ब' विभागातील कोणत्याही दोहोंचे इंग्रजीत किंवा मराठीत भाषांतर करा : [20]

SECTION - A (विभाग - अ)

- (1) तन्मया गृहागतेन बुभुक्षया पीडयमानेन त्वत्सकाशात्मभोजनमर्जनीयम् । तन्न त्वयैकाकिन्यास्य भूपते रक्तभोजनं कर्तुं युज्यते । तच्छ्रुत्वा मन्दविसर्पिण्याह - 'भो यदि मया सह रक्तपानं करिष्यसि तत्तिष्ठ । अभीष्टतरं रक्तमास्वादय' । सो ऽब्रवीत् भगवति एवं करिष्यामि । यावत्त्वं नास्वादयसि प्रथमं नृपरक्तं तावन्मया देवगुरुकृतः शपथः स्यात्, यदि तदास्वादयामि ।
- (2) संविधानस्य पालनं, तथा तस्य आदर्शान् प्रति, संस्थाः प्रति, राष्ट्रध्वजं प्रति, राष्ट्रगानं प्रति च आदरः स्वतन्त्रतायाः कृते अस्माकं राष्ट्रियान्दोलनं यैः उच्चैः आदर्शैः प्रेरितं आसीत्नात् । हृदिकृत्य तेषां पालनम्, भारतस्य प्रभुतायाः एकतायाः अखण्डतायाश्च रक्षणं अक्षुण्णतया धारणं च, देशस्य संरक्षणं, आहूते सति राष्ट्रसेवाविधानं चे, भारतस्य सर्वेषां नागरिकाणां कर्तव्यं भवेत् ।

- (3) श्रीगणपत्युत्सवस्य परम्परा प्राचीना । प्रथमं स उत्सवो गृहनिष्ठः कुटुम्बनिष्ठो वा लोकमान्यैः केवलं समाजनिष्ठः कृतः । राज्ञां तथा सामन्तानां प्रासादेषु विभवविशेषेणायमुत्सवः पुरा सम्यादित आसीत् । साम्प्रतमिव प्राचीनकालेऽपि गृहे गृहे यथाशक्ति, यथाविभवं गणपतिपूजनमसीत् । अस्यैव गृहनिष्ठोत्सवस्येदं सामाजिकं रूपांतरं लोकमान्यैः कृतम् ।

SECTION - B (विभाग - ब)

- (1) कृत्वा च शैलपृष्ठे तु तौ वासं रघुनन्दनौ ।
पम्पायाः पश्चिमं तीरं राघवावुपतस्थतुः ॥
तौ पुष्करिण्याः पम्पायास्तीरमासाद्य पश्चिमम् ।
अपश्यतां ततस्तत्र शबर्याः रम्यनाश्रमम् ॥
- (2) तमब्रवीद् वासुदेवो रथस्थो
राधेय दिष्ट्या स्मरसीह धर्मम् ।
प्रायेण नीचा व्यसनेषु मग्ना
निन्दन्ति दैवं कुकृतं न तु स्वम् ॥
- (3) धनुः पौष्पं मौर्वी मधुकरमयी चञ्चलदृशां
दृशां कोणो बाणः सृहदपि जडात्मा हिमकरः ।
स्वयं चैकोऽनङ्गः सकलभुवनं व्याकुलयति
क्रियासिद्धिः सत्त्वे भवति महतां नोपकरणे ॥

Q.2) Explain with reference to the context **any one** from Section 'A' and **any one** from Section 'B' : [10]

प्र.2) 'अ' विभागातील कोणत्याही एकाचे व 'ब' विभागातील कोणत्याही एकाचे संदर्भासह स्पष्टीकरण करा : [10]

SECTION - A (विभाग - अ)

- (1) गाणनिक्यान्यापाढीमागच्छेयुः ।
(2) पुत्रमेवं गुणोपेतं चक्रवर्तिनमाप्नुहि ।

SECTION - B (विभाग - ब)

- (1) आतस्थतुर्दिशं गृह्य प्रतीची नृवरात्मजौ ।
(2) इत्थं राधावचनविजितः पातु वः कृष्णचन्द्रः ।

Q.3) Write a long answer of **any one** of the following from Section 'A' and **any one** from Section 'B' : [20]

प्र.3) 'अ' विभागातील कोणत्याही एका प्रश्नाचे व 'ब' विभागातील कोणत्याही एका प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा : [20]

SECTION - A (विभाग - अ)

- (1) Write a note on 'पञ्चतन्त्रम्' with 'मन्दविसर्पिणी कथा'.
पञ्चतन्त्राची माहिती सांगून मंदविसर्पिणी कथा लिहा.
- (2) Write a story 'दारिद्रमोचनम्' in your own words.
'दारिद्रमोचन' ही कथा तुमच्या शब्दात लिहा.

SECTION - B (विभाग - ब)

- (1) Write summary of the lesson 'मोहमुद्गर'.
'मोहमुद्गर' पाठाचा सारांश लिहा.
- (2) Explain the types 'वाकोवाक्यम् प्रहेलिका, कूटश्लोक with example.
वाकोवाक्यम्, प्रहेलिका, कूटश्लोक सोदाहरण स्पष्ट करा.

Q.4) Write short note on **any one** from Section 'A' and **any one** from Section 'B' : [10]

प्र.4) 'अ' विभागातील कोणत्याही एकावर व 'ब' विभागातील कोणत्याही एकावर विवेचक टीप लिहा : [10]

SECTION - A (विभाग - अ)

- (1) Character sketch of 'वैखानस'.
वैखानसाची व्यक्तिरेखा
- (2) गाणनिक्याधिकारः ।

SECTION - B (विभाग - ब)

- (1) ऋणादानम् ।
- (2) मतङ्गवनम् ।

Total No. of Questions : 5]

[Total No. of Printed Pages : 4

[3969]-123

प्रथम वर्ष वाणिज्य परीक्षा - 2011

हिन्दी

(नवीन २००८ पैटर्न)

समय : 3 घण्टे]

[पूर्णांक : 70

पाठ्यपुस्तकें : (1) साहित्यधारा : गद्यसंग्रह

संपादक : पुणे विद्यापीठ, हिंदी अध्ययन मंडल

(2) साहित्यधारा : काव्यसंग्रह

संपादक : पुणे विद्यापीठ, हिंदी अध्ययन मंडल

सूचनाएँ :

(1) सभी प्रश्न अनिवार्य हैं ।

(2) दाहिनी ओर लिखे अंक प्रश्न के पूर्णांक हैं ।

प्र.1) (अ) निम्नलिखित में से किन्हीं दो प्रश्नों के उत्तर संक्षेप में लिखिये : [06]

- (1) मुन्नी के पाजेब पहनने पर आशुतोष की क्या प्रतिक्रिया थी ?
- (2) कुरुक्षेत्र के उत्सव पर्व का वर्णन कीजिये ।
- (3) साहित्यिक चोर का परिचय दीजिये ।
- (4) सेठ दीवानचंद की शवयात्रा में शामिल होने को लेकर लेखक दुविधा में क्यों थे ?

(आ) निम्नलिखित में से किन्हीं दो प्रश्नों के उत्तर संक्षेप में लिखिये : [06]

- (1) भारत देश की महिमा का गुणगान कवि प्रसाद ने किस प्रकार किया है ?
- (2) 'लोहे के पेड़ हरे होंगे' कविता में कवि 'दिनकर' ने वर्तमान विषम परिस्थितियों को कैसे चित्रित किया है ?
- (3) यमराज के सामने प्रेत ने क्या बयान दिया ?
- (4) 'जन-जन का चेहरा एक' कविता में कवि ने सभी वर्गों को समानता का संदेश किस प्रकार दिया है ?

[3969]-123

1

P.T.O.

प्र.2) (अ) निम्नलिखित में से किन्हीं दो अवतरणों की ससंदर्भ व्याख्या कीजिये : [06]

- (1) मुझे नहीं जाना । मैं तो पेंशन की दरखास्तों में अटका हूँ । वहीं मेरा मन लगा है । मैं अपनी दरखास्तों को छोड़कर नहीं जा सकता ।
- (2) जब कभी मन उदास हो, दिल भरा हो, दिमाग खाली हो, मन कहीं हो, तन कहीं हो, ऐसी दशा में भी क्या वह सार्थक ही रेखाएँ खींचता है ?
- (3) चूड़ियाँ कहाँ से लाऊँ बेटा, तुम तो जानते हो सब जेवर तुमारी पढ़ाई में बिक गये ।

(आ) निम्नलिखित में से किन्हीं दो अवतरणों की ससंदर्भ व्याख्या कीजिये : [06]

- (1) कष्ट-दुःख संताप की,
चेहरों पर पड़ी हुई झुर्रियों का रूप एक !
जोश में यों ताकत से बँधी हुई
मुट्टियों का एक लक्ष्य
पृथ्वी के गोल चारों ओर के धरातल पर ।
- (2) लघुता न अब मेरी छुओ
तुम हो महान बने रहो
अपने हृदय की वेदना में व्यर्थ त्यागूँगा नहीं ।
- (3) छायाएँ मानव-जन से
दिशाहीन
सब ओर पड़ी - वह सूरज
नहीं उगा था पूरब में, वह
बरसा सहसा
बीचों-बीच नगर के ।

प्र.3) टिप्पणियाँ लिखिये :

(अ) हल्कू और जबरा की मित्रता । [04]

अथवा

(अ) टैक्सचोर । [04]

(आ) पुरुषार्थ का महत्त्व ।

[04]

अथवा

(आ) 'बौनों की दुनिया' कविता में व्यंग्य ।

[04]

(इ) निम्नलिखित में से किन्हीं छह प्रश्नों के एक-एक वाक्य में उत्तर लिखिये : [06]

- (1) हत्कू के खेत को किसने तबाह किया था ?
- (2) किस उद्देश्य से पशु-पक्षी पालने को लेकर महादेवी का मन विद्रोह करने लगता है ?
- (3) भोलाराम किस शहर का रहनेवाला था ?
- (4) अतुल मवानी लेखक से क्या माँगने आया था ?
- (5) राष्ट्र के भविष्य का निर्माण किस तीर्थ से होता है ?
- (6) कवि मैथिलीशरण गुप्त के अनुसार किस दुर्बलता को त्यागना चाहिए ?
- (7) कवि बच्चन के अनुसार हम किस मिट्टी के बने हुअे हैं ?
- (8) कवि अज्ञेय ने मानव का रचा हुआ सूरज किसे कहा है ?
- (9) कवि माथुर के अनुसार हर जमाना हमें कैसे रखना चाहता है ?
- (10) 'सुख' कविता के अनुसार गीत किन होठों पर आ जाता है ?

प्र.4) (अ) निम्नलिखित में से किसी एक पत्र का प्रारूप तैयार कीजिये :

[06]

- (1) रमेश / रश्मि मेहता, ५२६, मॉडल कालोनी, पुणे से प्राचार्य, फर्ग्युसन महाविद्यालय, पुणे के नाम लिपिक पद के लिये आवेदन पत्र लिखता / लिखती है ।
- (2) प्रबंधक, चैम्पियन स्पोर्ट्स, तिलक रोड़, नागपुर से अक्षय बैट कंपनी, माल रोड़, शिमला के नाम आर्डर के अनुसार माल न भेजे जाने को लेकर व्यावसायिक पत्र लिखता है ।

(आ) निम्नलिखित विज्ञापन अथवा वार्तालेखन का नमूना तैयार कीजिये :

[06]

- (1) हाई स्पीड इंटरनेट सेवा का विज्ञापन ।
- (2) अपने गाँव में संपन्न ग्राम पंचायत / नगर निगम चुनाव का वार्तालेखन ।

(इ) निम्नलिखित में से किन्हीं छह वाक्यों को शुद्ध करके लिखिये : [06]

- (1) श्याम ने मोहन को सौ रुपए की नोट दी ।
- (2) चीते ने हिरन की शिकार की ।
- (3) पुलिस ने चोर की पीटाई की ।
- (4) सात औरंगाबाद से छात्र आये थे ।
- (5) मेरे मातापिता आये हैं ।
- (6) सभा में श्रोते बहुत कम थे ।
- (7) देश का सरकार बदल गया ।
- (8) हमेशा बड़ों के पदचिन्हों पर चलना चाहिए ।

प्र.5) (अ) निम्नलिखित में से किन्हीं सात शब्दों के हिंदी पारिभाषिक शब्द लिखिये : [07]

- (1) Unit
- (2) Security
- (3) Rebate
- (4) Quotation
- (5) Pay Scale
- (6) Minutes
- (7) Loss
- (8) Investment
- (9) Claim
- (10) Audit

(आ) निम्नलिखित में से किसी एक विषय का कल्पना-विस्तार कीजिये : [07]

- (1) मेल से बल है ।
- (2) पराधीन सपनेहु सुख नाहिं ।
- (3) गया वक्त फिर नहीं आता ।

Total No. of Questions : 5]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3969]-124

F. Y. B. Com. Examination - 2010

GUJARATI

(New 2008 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

-
-
- પ્ર.૧) નીચેનામાંથી કોઈ પણ એક વિષય પર નિબંધ લખો : [૧૬]
- (૧) બદલાતાં ગામડાં
(૨) આજની પરીક્ષા પદ્ધતિ
(૩) સાહિત્ય અને સમાજ
(૪) તમારી યાદગાર યાત્રા
- પ્ર.૨) કોઈ પણ એક પ્રશ્નનો સવિસ્તર ઉત્તર લખો : [૧૬]
- (૧) દ્વિરેફની વાર્તાઓમાં આલેખાયેલા સ્ત્રીપ્રશ્નો
(૨) દ્વિરેફની વાર્તાઓમાં દેખાતા જીવનના વિવિધ રંગો
- પ્ર.૩) કોઈ પણ એક પ્રશ્નનો સવિસ્તર ઉત્તર લખો : [૧૬]
- (૧) સુંદરમ્ની કવિતાઓમાં આલેખાયેલી વિવિધતા
(૨) સુંદરમ્ની કવિતાઓમાં જોવા મળતો પ્રકૃતિપ્રેમ
- પ્ર.૪) (અ) ટૂંકનોંધ લખો : (કોઈ પણ એક) [૦૮]
- (૧) કેશવરામ
(૨) હરકાન્ત અને ચંદ્રલેખાની દ્વિધા
- (બ) ટૂંકનોંધ લખો : (કોઈ પણ એક) [૦૮]
- (૧) 'નવ વર્ષની ઉષા'માં કવિનું ચિંતન
(૨) 'હંકારી જા'માં કવિની ભાવના

પ્ર.પ) (અ) પૂર્વાપર સંબંધ લખો : (એક ગદ્ય - એક પદ્ય) [૦૮]

(૧) પરાગની પાવડીએ આવી, કોણ ગયું ઉર પેસી ?

(૨) ક્ષિતિજ કિનારે પાંખ પછાડું, તવ દર્શન તલસાટે.

(૩) શહેરમાં તો આટલાથી ઘર પણ ના થાય.

(૪) કૂતરો થા તો કૂતરાનું દુઃખ અને સુખ બંને મળે જ.

(બ) બા-બાપુજીની સંભાળ રાખવા બાબત ભાઈને પત્ર લખો. [૦૮]

અથવા

(બ) તમારી શાળામાં યોજાયેલ સ્થાપના દિવસનો અહેવાલ તૈયાર કરો. [૦૮]

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3969]-125

F. Y. B. Com. Examination - 2011

SINDHI

(Arabic)

(New 2008 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

- سوال ۱- هيٺين مان ڪن به ڏهن سوالن جا جواب لکون۔ [20]
1. جاتعيءَ کي ڪهڙو شوق هئا؟
 2. علي بيگ بلوچ دٻئيءَ ۾ ڪهڙي سلسلي ۾ آيو هو؟
 3. ديپتيءَ، پريتيءَ کي آشاوادي ٿيڻ لاءِ ڪهڙي نموني سمجهايو؟
 4. ننڍا جي پيءُ ليڪا کي چوڪري جي باري ۾ ڪهڙي ڄاڻ ڏني؟
 5. نريش سنڀالڻيءَ کي ڪهڙي شردانگي ڏني؟
 6. امرڪوٽ تي لاهونالو ڪيئن پيو؟
 7. ورهاڱي وقت زمينيءَ ليڪا گورنرڊن شرما کي ڪهڙو اثر ڏنو؟
 8. وزير ۽ ٻوڏ پرڪاش جي قبوليت نامي ۾ ڪهڙو شرط لکيل هو؟
 9. پالڻو پنوهار ۽ مادوئي ڪهڙو ڪم ڪندا هئا؟
 10. Mid-day اخبار ۾ شيوڪرام جي گم ٿيڻ جي خبر ڪيئن ڇپيل هئي؟
 11. ليڪا ايشوري جو ٿاڻيءَ کانوڀنت گهٽيءَ مان رڪشنا ۾ چڙهندي ڊرائيور کي ڇا چيو؟

12. ليڪ گورنن شرمائي نرڙ تي چاڄو نشان هو؟
13. عمر جي شاديءَ جي مڃ ۾ ڪرڻ تي ماريءَ کيس ڪهڙي وراڻي ڏني؟

- سوال 2 - هيٺين مان ڪن ٻه پن سوالن جا جواب هر هڪ لڳ ڀڳ 5 لفظن ۾ لکون۔
- [10]
1. شاعر دلگير مرتيو لوءِ ۽ امر لوءِ مان ڪهڙو لوءِ بهتر سمجهيو آهي ۽ ڇو؟
 2. شاه صاحب سندين جو سرتاج شاعر ڪيئن آهي؟
 3. دنيا ۾ بنياد جي ڪهڙي اهميت آهي؟
 4. انسان کي مڪتي ڪيئن ملي سگهندي؟
- سوال 3 - هيٺين مان ڪن ٻه پن سوالن جا جواب تفصيلوار لکون۔
- [20]
1. ماريءَ جي ڪردار نگاري ڪريو.
 2. مينهن جي عايب همٿا جو ذڪر ڪريو.
 3. پرپتيءَ جي ٿون زمين تي برسات جي ورکا ڪيئن ٿي؟
 4. آرتيءَ جي ڪردار نگاري ڪريو.
- سوال 4 - هيٺين مان ڪن ٻه پن وڻين تي مضمون لکون۔
- [30]
1. انات آشرم ۾ ٻه ڪلاڪ
 2. پعاڙي اسٿان جو سير
 3. سائنس جون ڪوجنائون
 4. سماج ۾ عورت جو درجو

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3969]-125

SINDHI

(Devnagari)

(New 2008 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

सुवाल-1) हेठियनि मां किनि बि डहनि सुवालनि जा जवाब लिखो : [20]

- (1) जानकीअ खे कहिड़ा शौक हुआ ?
- (2) अली बेग बलोच डुबई में कहिड़े सिलसिले में आयो हो ?
- (3) दीप्तीअ, प्रीतीअ खे आशावादी थियण लाइ कहिड़े नमूने समझायो ?
- (4) निशा जे पीउ लेखिका खे छोकरे जे बारे में कहिड़ी जाण डिनी ?
- (5) नरेश संतियाणीअ खे कहिड़ी श्रद्धांजली डिनी ?
- (6) अमर कोट ते इहो नालो कीअं पयो ?
- (7) विरिहाड़े वक्ति ज़ेनीअ, लेखक गोवर्धन शर्मा खे कहिड़ो आथतु डिनो ?
- (8) वज़ीर ऐं बोधप्रकाश जे कबूलियतनामे में कहिड़ो शर्तु लिखयलु हो ?
- (9) पालणो पंवहार ऐं माधोई कहिड़ो कमु कंदा हुआ ?
- (10) Mid-day (मिड-डे) अखबार में शेवकराम जे गुम थियण जी खबर कीअं छपियल हुई ?
- (11) लेखिका ईश्वरी जोतवाणी, कान्वेंट घिटीअ मां रिक्शा में चढ़ंदे, ड्राईवर खे छा चयो ?
- (12) लेखक गोवर्धन शर्मा खे निरिड़ ते छाजो निशान हो ?
- (13) उमर जे शादीअ जी आछ करण ते मारुईअ खेसि कहिड़ी वराणी डिनी ?

सुवाल-2) हेठियनि मां किनि बि बिनि सुवालनि जा जवाब हरि हिकु लगभग 50 लफज़नि में लिखो : [10]

- (1) शाइर दिलिगीर मृत्यूलोक ऐं अमरलोक मां कहिड़ो लोक बहितर सम्हय्यो आहे ऐं छो ?
- (2) शाह साहिब सिंधयुनि जो सरताज शाइर कीअं आहे ?
- (3) दुनिया में बुनियाद जी कहिड़ी अहिम्यत आहे ?
- (4) इन्सान खे मुक्ति कीअं मिली सघंदी ?

सुवाल-3) हेठियनि मां किनि बि बिनि सुवालनि जा जवाब तफसीलवार लिखो : [20]

- (1) मारुईअ जी किरदारनिगारी करियो.
- (2) मेंहिं जी अजीब ममता जो ज़िक्र करियो.
- (3) प्रीतीअ जी ठोठि ज़मीन ते बरसात जी वरखा कीअं थी ?
- (4) आरतीअ जी किरदारनिगारी करियो.

सुवाल-4) हेठियनि मां किनी बि बिनि विषयनि ते मज़मून लिखो : [30]

- (1) अनाथ आश्रम में ब्र कलाक
- (2) पहाड़ी स्थान जो सैरु
- (3) साइन्स जूं खोजनाऊं
- (4) समाज में औरत जो दर्जो

Total No. of Questions : 5]

[Total No. of Printed Pages : 6

[3969]-126

F. Y. B. Com. Examination - 2011

FRENCH

(New 2008 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Q.1) Ecrivez une lettre sur UN des thèmes suivants : [10]

- (a) Vous écrivez une lettre au directeur de la Société Infotechno pour demander un emploi comme secrétaire qui parle français, l'anglais et hindi. Ecrivez une lettre pour cette poste. Vous donnez tous vos détails.
- (b) Mme. Nathalie Boireau est la secrétaire d'une société à Paris. Son directeur va partir en voyage d'affaires à Lille en France. Elle écrit une lettre à la Société Supermicro pour donner les détails de son voyage - la date d'arrivée et de départ, le numéro de vol, le nom et l'adresse de son hôtel, la durée de son séjour et la date de son retour. Ecrivez cette lettre.

Q.2) Ecrivez UN dialogue de 7-8 répliques : [10]

- (a) Vous êtes en voyage d'affaires au Canada. Vous allez dans un supermarché pour acheter des cadeaux pour votre femme et votre fils. Ecrivez le dialogue avec les vendeurs.
- (b) Vous êtes à Lyon. Vous allez à Strasbourg par le train avec vos amis. Vous êtes à la gare pour acheter les billets mais vous n'avez pas de monnaie. Ecrivez le dialogue avec l'employé.

Q.3) (A) Traduisez en anglais : [20]

La Carte Pass

La Carte Pass a deux fonctions. C'est une carte de paiement. Vous n'avez besoin ni d'argent liquide ni de chéquier. Vous présentez tout simplement la carte et en utilisant votre code secret vous pouvez faire jusqu' à 5,000 Euros d'achats par semaine. Elle est aussi une carte de crédit permanent, vous disposez d'un prêt de 2000€ à 20,000€.

Le Diners Club

Diners Club vous offre un crédit de 3000 à 140,000€, que vous pourrez utiliser en toute sécurité. Ainsi, vous aurez le choix, chaque mois de régler vos achats en France et dans le monde entier au comptant, en trois versements ou à crédit. Si vous souhaitez bénéficier de ce service, il vous suffit de le mentionner sur votre demande de carte.

(B) Traduisez en anglais :

En Charente - Une belle maison.

Constructions aux formes modernes, nouveaux matériaux, murs blancs, tuiles roses. Elle comprend un rez-de chaussée, un étage, et un garage.

La salle à manger est à côté de la cuisine. L'entrée, l'escalier et la salle de bains sont à l'arrière de la maison avec la lingerie. À l'étage, il y a quatre chambres, deux salle de bains et un grand balcon.

Q.4) Compréhension : Lisez le texte suivant et répondez aux questions qui suivent :

Claire veut ouvrir un compte à Angers.

L'employé : Madame vous désirez ?

Claire : Je vais travailler à Angers pendant six mois à partir de janvier et je voudrais ouvrir un compte.

L'employé : Oui. Vous avez une pièce d'identité, s'il vous plaît ?

Claire : Oui. Tenez, ma carte d'identité.

L'employé : Vous avez une adresse à Angers.

Claire : Oui. C'est le 6, rue Saint-Etienne.

L'employé : Votre profession ?

Claire : Chef du personnel chez ITEX.

L'employé : Bien. Vous déposez de l'argent sur votre compte, aujourd'hui ?

Claire : Oui. Je voudrais déposer trois mille francs aujourd'hui. A partir de janvier, mon salaire va être viré directement sur ce compte.

L'employé : J'ai besoin d'une signature. Voulez-vous signer ici, s'il vous plaît...

Claire : Je voudrais aussi une carte de crédit internationale pour mes voyages à l'étranger...

(A) **Dites vrai ou faux :** [03]

(1) Claire vient d'Angers.

(2) Elle n'a pas de carte identité.

(3) Claire est chef du personnel.

(B) **Répondez aux questions suivantes :** [03]

(1) Pourquoi Claire, veut-elle une carte de crédit internationale ?

(2) Claire, quelle pièce d'identité donne-t-elle ?

(3) Claire va travailler pendant combien de mois ?

(C) **Donnez le contraire :** [02]

(1) ouvrir

(2) déposer

(D) **Donnez l'infinitif :** [02]

(1) voudrais

(2) tenez

Q.5) Grammaire et vocabulaire :

(A) **Mettez au pluriel :** [04]

- (1) Voici un petit appartement assez spacieux avec un garage.
- (2) Il va parler à son collègue par téléphone.

(B) **Mettez les verbes entre parenthèses aux temps ou aux modes indiqués :** [03]

- (1) Est-ce que vous (vouloir = présent) louer une maison.
- (2) Ils (boire = passé composé) du vin.
- (3) (Demander = impératif) le prix s'il te plaît.

(C) **Complétez avec les prépositions :** [02]

- (1) Ils vont _____ Hongrie
- (2) _____ quel nom vous voulez réserver les chambres ?

(D) **Mettez au négatif :** [06]

- (1) Vous avez une chambre ?
- (2) Il va chercher un petit hôtel.
- (3) Il y a un train toutes les dix minutes.

(E) **Trouvez l'objet direct :** [05]

- (1) J'aime boire le vin.
- (2) Claire veut réserver les chambres.
- (3) Lisez le document
- (4) Tu laisses le message pour moi.
- (5) Prenez-vous le métro à 8 heures ?

(F) Dites vrai ou faux : **[05]**

- (1) Le directeur général dirige l'ensemble des activités de l'entreprise.
- (2) La fête du travail est le 5 avril.
- (3) Un passeport est une pièce d'identité.
- (4) On peut acheter une raquette de tennis dans la section 'sports' d'un grand magasin.
- (5) En France, on peut acheter une télécarte dans un bureau de tabac.

(G) Choisissez la bonne réponse : **[05]**

- (1) Un habitant de l'Angleterre est _____.
 - (i) Angers
 - (ii) Anglais
 - (iii) Allemand
- (2) Dans un supermarché on achète un paquet de yaourts dans la _____.
 - (i) poissonnerie
 - (ii) crèmerie
 - (iii) épicerie
- (3) Pour déposer de l'argent on va _____.
 - (i) à la gare
 - (ii) à la banque
 - (iii) au bureau

- (4) Quand on va louer un appartement on va _____.
- (i) au bureau de change
 - (ii) dans une agence de voyage
 - (iii) dans une agence immobilière
- (5) La fête de l'anniversaire de l'Armistice est le _____.
- (i) 1er novembre
 - (ii) 11 november
 - (iii) 1er mai
-

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 6

[3969]-127

F. Y. B. Com. Examination - 2011

GERMAN

(New 2008 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Q.1) Beantworten Sie ZEHN der folgenden Fragen !

[20]

- (1) Was machen Sie in Ihrer Freizeit ?
- (2) Wie viele Geschwister haben Sie ?
- (3) Ihre Freundin hat Zahnschmerzen. Was soll sie tun ?
- (4) Sie möchten Blumen Kaufen. Wohin gehen Sie ?
- (5) Nennen Sie zwei Nachbarländer von Deutschland !
- (6) Wo kann man eine Reise buchen ?
- (7) Ihr Bruder hat eine neue Wohnung gekauft. Was schenken Sie ihm ?
- (8) Nennen Sie zwei deutsche Firmen !
- (9) Was essen Sie gern als Nachspeise ?
- (10) Wofür ist die Stadt Pune bekannt ?

Q.2) Lesen Sie den folgenden Text und beantworten Sie die Fragen !

Niklas, 24, Student, spielt seit 73 Jahren Saxophon. Das Instrument passt gut zu Pop-Musik und Jazz, meint er.

Er spielt in Diskotheken, auf Festen und Partys, meist in Berlin, aber auch in London und Stockholm., "Der Job macht mir Spaß" sagt Niklas. Aber die Arbeit kostet viel Zeit, weil die Partys spät anfangen und bis zum nächsten Morgen dauern. Niklas hat manchmal mehrere

Auftritte am Tag, etwa um 23 Uhr, um 1 Uhr und dann wieder um 3 Uhr morgens. Meistens unterhält er sich danach noch mit Freunden und fährt dann erst nach Hause per Anhalter, weil er kein Auto hat. Niklas schläft dann oft bis zum Mittag.

Noch lebt Niklas bei seinen Eltern in Kladow, in der Nähe von Potsdam. Früher war hier Grenzenmauer zwischen West Berlin und der DDR (Ost Deutschland). Aber 1989 war die Grenze in Deutschland offen; und die Menschen in Ost und West konnten einander besuchen.

Niklas hat zwei Muttersprachen, weil er Deutsch und Schwedisch schon als Kind gelernt hat. Sprachen faszinieren ihn und er spricht und lernt noch einige mehr.

Auftritte = Performance, Grenzenmauer = border wall, per Anhalter = hitchhiking = to take lift, sich unterhalten = converse.

(A) Fragen : [08]

- (1) Warum schläft Niklas oft bis zum Mittag ?
- (2) Was spielt Niklas ? Und wo ?
- (3) Wie fährt Niklas nach Hause ?
- (4) Wann war die Grenze in Deutschland offen ?

(B) Sind die folgenden Aussagen richtig oder falsch ? [02]

- (1) Niklas hat manchmal Auftritte um 11 Uhr in der Nacht.
- (2) Niklas wohnt schon 13 Jahre in Deutschland.
- (3) Niklas findet seinen Job interessant.
- (4) Niklas hat keine Zeit für seine Freunde.

Q.3) (A) Übersetzen Sie den folgenden Text ins Englisch oder Marathi ! [10]

Johannes (16) fährt mit dem Fahrrad zur Schule nach Bergheim. Acht Kilometer weit liegt sein Wohnort von Schulort. "Ich fahre fast immer mit dem Fahrrad. Deshalb habe ich eine gute Kondition", erklärt er. Ganz der Sportmann.

Früher ist er mit dem Bus zur Schule gefahren. Das dauerte zwanzig Minuten länger, denn der Bus nimmt nicht den direkten Weg zur Schule. Deshalb fährt er lieber mit dem Fahrrad.

Sonia (18) sagt, "eigentlich wohne ich eineinhalb kilometer weg von der Schule, aber zu Fuß ist es mir zu weit und einen Bus gibt es nicht, "erklärt sie. "Mit dem Fahrrad geht es einfach schneller."

(B) Übersetzen Sie ins Deutsche ! [10]

- (1) I must go to Berlin on Sunday.
- (2) Do you help your mother ?
- (3) My brother likes to Swim.
- (4) Our Microwave is out of order.
- (5) Illona gets up at 7.00 o'clock.

Q.4) Grammatik und Wortschatz :

(A) Ergänzen Sie das Perfekt ! [05]

- (1) Martin, _____ du deinen chef _____ ?
- (2) Der Ausländer _____ zu Mittag in einem indischen Restaurant _____.
- (3) Die Lehrerin _____ unsere Hausaufgaben _____.
- (4) _____ ihr am Mittwoch abend zu Hause _____ ?
- (5) Wir _____ alle Freunde zur Hochzeitsparty _____.

[korrigieren, sein, anrufen, essen, einladen]

(B) Bilden Sie die Fragen ! (nur drei) [03]

- (1) Die Bluse kostet 65€.
- (2) Die Suppe ist zu sauer.
- (3) Das Konzert fängt um 7 Uhr an.
- (4) Nein, ich wohne in Frankfurt.

(C) Ergänzen Sie die Modalverben ! (**nur 3**) **[03]**

- (1) Meine Freundin ist krank. Ich _____ sie besuchen.
- (2) Was _____ Sie trinken ?
- (3) Ihr habt morgen Prüfung. Ihr _____ lernen.
- (4) Karin ist krank. Der Arzt sagt, sie _____ zu Hause bleiben.

(D) Ergänzen Sie die Endungen ! (**nur sechs**) **[06]**

- (1) Meine Wohnung hat ein _____ klein _____ Balkon.
- (2) Schauen Sie d _____ berühmt _____ Brandenburgertor !
- (3) Ich schenke mein _____ Großmutter ein _____ Pullover.
- (4) Frankfurt hat ein _____ groß _____ Flughafen.
- (5) D _____ größte _____ Kirche in Deutschland ist Kölner Dom.
- (6) Wann hast du dies _____ modern _____ Auto gekauft ?
- (7) Leider mag ich alt _____ Filme nicht, aber alt _____ Musik höre ich gern.

(E) Ergänzen Sie die Personalpronomen ! (**nur drei**) **[03]**

- (1) Herr Engel, wie schmeckt _____ diese Suppe ?
Die finde _____ super.
- (2) Wann gibst _____ mir mein Buch ? Ich gebe _____ dir am Mittwoch.
- (3) Anna und Monika, wir besuchen _____ nächste Woche.
Seid _____ abends zu Hause ?
- (4) Die Dame kommt aus Frankreich. Ich habe _____ gestern kennengelernt. Ich will _____ für Hilfe danken.

(F) Ergänzen Sie die richtigen Verbformen ! (**nur vier**) [02]

- (1) Zum Frühstück _____ sie immer ein Ei.
- (2) Peter _____ immer im Supermarkt.
- (3) Bitte, _____ Sie die Tür!
- (4) Wann _____ du nach Delhi ?
- (5) Einige Schüler in meiner Klasse _____ immer schnell.

[einkaufen, fahren, essen, aufmachen, beantworten]

(G) Ergänzen Sie die Possessivpronomen ! (**nur zwei**) [02]

- (1) Wir wohnen in einem Hochhaus. Wir kennen _____ Nachbarn nicht.
- (2) Lernst du Deutsch ? Wie heißt _____ Lehrerin ?
- (3) Silvia und _____ Tochter machen Urlaub in der Schweiz.

(H) Ergänzen Sie die Präpositionen ! (**nur vier**) [02]

- (1) _____ Montag _____ Freitag habe ich keine Zeit.
- (2) Wo ist Anita ? _____ dem Telefon. Sie spricht gerade _____ Neha.
- (3) Den Fernseher stellen wir _____ den Tisch. Der Tisch steht _____ dem Schrank.

(I) Ergänzen Sie das richtige Wort ! (**nur vier**) [02]

- (1) In einem _____ muss man leise sprechen.
- (2) Mein Freund raucht gern. Ich schenke ihm _____.
- (3) _____ ist neben dem Bahnhof. Da kannst du Briefmarken kaufen.
- (4) Wir haben Ferien im _____.
- (5) Wien ist die _____ von Österreich.

(J) Was passt : (nur vier)

[02]

- (1) Tee : Tasse Saft : _____.
- (2) Zeitung : Lesen Radio : _____.
- (3) Reis : Kochen Kuchen : _____.
- (4) Sonntag : Tag Juni : _____.
- (5) Wäsche : Waschen Geschirr : _____.
-

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 4

[3969]-128

F. Y. B. Com. Exmination - 2011

URDU GENERAL

(New 2008 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

تمام سوالات لازمی ہیں -

[20]

سوال نمبر ۱ ذیل میں سے کوئی دس سوالات کے جواب دیں :

(۱) پریم چند کے پہلے افسانے کا نام کیا ہے ؟

(۲) پریم چند کے والد کا نام کیا تھا ؟

(۳) پریم چند کے افسانوں کا مخزن کیا ہے ؟

(۴) علی عباس حسینی کے کوئی تین افسانوی مجموعوں کے نام

بتائیے -

(۵) افسانہ آئی۔سی۔ ایس۔ میں وحید کو کدہ ناتراش کیوں

کہا گیا ہے ؟

(۶) ترقی پسند تحریک کی ابتدا کب ہوئی ؟

(۷) ادب برائے زندگی کس تحریک کا نظریہ ہے ؟

(۸) افسانہ کے کوئی تین اہم اجزا لکھئے -

(۹) عصمت چغتائی کے افسانوں کا پس منظر کیا ہوتا ہے ؟

(۱۰) گوبردھن کس افسانے کا کردار ہے ؟

(۱۱) افسانہ کس زبان سے اردو میں آیا ؟

(۱۲) کسی بھی افسانے میں کہانی کی کیا اہمیت ہوتی ہے ؟

(۱۳) اختر اور بینومی کہاں کے رہنے والے تھے ؟

[10] سوال نمبر ۲ ذیل میں سے کسی ایک کا جواب لکھئے :

(۱) پریم چند کے افسانوں کی خصوصیات بیان کیجئے۔

یا

عصمت چغتائی نے اپنے افسانوں میں کن مسائل کو اُجاگر

کیا ہے ؟

یا

ذیل میں دیئے گئے کسی ایک کردار پر نوٹ لکھئے :

(۱) پنڈت الوپی دین

(۲) شری واستو

[10] سوال نمبر ۳ (الف) ذیل کے کسی ایک افسانے کا خلاصہ لکھئے :

(۱) آئی۔ سی۔ ایس۔

(۲) چوتھی کا جوڑا

(۳) اٹھارہ آنے

(ب) مقامی کارپوریشن کے اعلیٰ عہدہ دار کو خط لکھ کر
اپنے علاقے میں صفائی نہ ہوئی کی شکایت کیجئے۔

[10]

یا

بس ڈپو نیجر کو خط لکھئے اور زیادہ بس سروس کا مطالبہ
کیجئے۔

سوال نمبر ۴ (الف) ذیل کی اصطلاحوں میں سے کسی پانچ کا اردو میں ترجمہ
کیجئے :

[05]

Appraisal Report (۱)

Action (۲)

Borrower (۳)

Capitalization (۴)

Demand (۵)

Gainful Skill (۶)

Financing (۷)

Gesture Language (۸)

[02] (ب) جملوں کی قسمیں بتائیے :

(۱) ان دنوں سردی عروج پر ہے -

(۲) تعلیمی تفریح کے لیے ہم سب طلباء کو لیکر اورنگ آباد

پہنچے اور سب سے پہلے بی بی کے مقبرے کی زیارت کی -

[03] (ج) کوئی تین محاوروں کو بامعنی جملوں میں استعمال کیجئے :

(۱) جوئے شیر لانا

(۲) کافور ہونا

(۳) آنکھیں دکھانا

(۴) لال پیلا ہونا

[12] (د) کسی ایک عنوان پر مضمون لکھئے :

(۱) عصری دور میں زبان کی اہمیت

(۲) شرعیہ انڈکس

[08] (ہ) ذیل کے اقتباس کا سلیس اردو میں ترجمہ کیجئے :

The college examination was over and Shahid was going for a park. He was going alone on his new bike. He rode out the city. He went towards the ghat. He was going very fast. Then he saw red sign. It means 'Steep Curve Ahead'. Shahid did not slow down and dashed against the hill side. He fell down with a thud.

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3969]-129

F. Y. B. Com. Examination - 2011

COMPUTER APPLICATIONS

(Theory)

(Vocational Course-I)

(New 2008 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions :

(1) *Figures to the right indicate full marks.*

(2) *Draw a neat and labelled diagram wherever necessary.*

Q.1) Define the following : (Any Five)

[05]

- (a) RAM
- (b) Search Engine
- (c) Types of Browsers
- (d) Cache Memory
- (e) GUI
- (f) Hub
- (g) Arithmetic Logic Unit

Q.2) Solve the following : (Any Four)

[08]

- (a) $(220)_{10} = ()_2$
- (b) $(345)_8 = ()_{10}$
- (c) $1101 - 100$
- (d) Solve using 1's Complement Method : $1011 - 101$
- (e) $110 * 11$
- (f) $1100 / 10$

[3969]-129

1

P.T.O.

Q.3) Write short notes : (Any Five)

[15]

- (a) Control Panel
- (b) Edit Menu of Microsoft Word
- (c) Magnetic Tape
- (d) Search Engines
- (e) Cache Memory
- (f) Mail Merge
- (g) Clip Board

Q.4) Answer the following : (Any Three)

[12]

- (a) ROM, PROM, EPROM, EEPROM
 - (b) Custom Animation in Power Point
 - (c) Internet
 - (d) Use of Excel in Business
 - (e) Primary and Secondary Memory
-

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 1

[3969]-130

F. Y. B. Com. Examination - 2011

**ADVERTISING, SALES PROMOTION AND SALES MANAGEMENT
PAPER - I**

MARKETING COMMUNICATION

(Vocational Course - I)

(New 2008 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions :

(1) All questions are compulsory.

(2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1) Write short notes : (Any Two) [16]

- (a) Communication Process
- (b) Event Management
- (c) Communication Skills and Presentation
- (d) Means of Communication

Q.2) What is Communication ? Explain need and importance of Communication in the field of Marketing. [12]

OR

Q.2) Explain various problems in the Process of Communication. Suggest the measures to overcome these problems. [12]

Q.3) What is Sales Promotion ? Explain in detail its need and importance. [12]

OR

Q.3) What is Public Relation ? State and explain various tools used in Public Relations. [12]

[3969]-130/1

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3969]-131

F. Y. B. Com. Examination - 2011
TAX PROCEDURE AND PRACTICES
PAPER - I
INDIAN TAX SYSTEM
(New 2008 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions :

- (1) *All questions are compulsory.*
- (2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q.1) Answer in 20 words each : (Any Five) [10]

- (a) State important aim of Taxation in India.
- (b) Give any two definitions of 'Tax'.
- (c) Define 'The State'.
- (d) What do you mean by 'Codified Hindu Law' and 'Uncodified Hindu law' ?
- (e) To whom Hindu Law applies and to whom not ?
- (f) Define 'Direct Tax' and 'Indirect Tax'.
- (g) Define 'Previous Year' and 'Assessment Year'.

Q.2) Answer in 50 words each : (Any Two) [08]

- (a) State additional canons of taxation advocated by other experts under Taxation Law.
- (b) Explain advantages of Direct Taxes.
- (c) Who constitutes Finance Commission ? State its formation, powers, duties of chairman and members of the Commission.
- (d) Which are the sources of Hindu Law ? Explain in brief each of them.

Q.3) Answer in 150 words each : (Any Three) [15]

- (a) State various characteristics of Taxation under Indian Tax Laws.
- (b) Write down various advantages of 'Indirect Taxes'.
- (c) Write short note on 'Joint Family under Mitakshara School' of Hindu Law.
- (d) What are the essential elements of Partnership ?
- (e) For what purpose 'Summons' is issued ?

Q.4) Answer in 500 words : (Any One) [07]

- (a) Explain various Taxes of State Government.
- (b) Discuss 'Salient Features of Mitakshara Coparcenary' with reference to Saction 6 and Saction 8 of Succession (Amendment) Act, 2005.

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 4

[3969]-132

F. Y. B. Com. Examination - 2011

COMPUTER APPLICATIONS

(Theory)

(Vocational Course-II)

(New 2008 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions :

(1) Figures to the right indicate full marks.

(2) Draw a neat and labelled diagram wherever necessary.

Q.1) Write syntax and give example of the following functions :

(Any Five)

[05]

- (a) getch()
- (b) scanf()
- (c) putchar()
- (d) strcmp()
- (e) clrscr()
- (f) log()
- (g) atof()

Q.2) What will be the output of the following modules ? (Any Four) [08]

(a) main()
{
 int a = 700, b, c;
 if (a > = 500)
 b = 200;
 c = 100;
 printf(“\n%d%d”, b, c);
}

[3969]-132

1

P.T.O.

```

(b) main()
    {
        char a[] = "COMPUTER";
        int j = 0;
        while(a[j] != '\0')
        {
            printf("\n%c", a[j]);
            j++;
        }
    }

(c) main()
    {
        int y = 2;
        while(y == 1)
            y = y - 1;
        printf("\n%d", y);
    }

(d) main()
    {
        int n[25], m;
        n[0] = 300;
        n[24] = 150;
        m = n [24];
        n[24] = n[0];
        n[0] = m;
        printf("\n%d%d", n[0], n[24]);
    }

```

```
(e) main()  
{  
    int a1[5] = {10, 20, 30, 40, 50};  
    int i;  
    for(i = 0; i < 5; i++)  
        printf("%d", a[i]);  
}
```

```
(f) main()  
{  
    int yr = 2010;  
    if(yr%2 == 0)  
        printf("\nLeap Year");  
    else  
        printf("\nNot a Leap Year");  
}
```

Q.3) Write short notes : (Any Five)

[15]

- (a) Pointers
- (b) Constants in C
- (c) if...else statement
- (d) Features of C
- (e) Symbols of flowchart in C
- (f) Variables in C
- (g) Various Data Types in C

Q.4) Answer the following : (**Any Three**)

[12]

- (a) Write a C program to print reverse number.
 - (b) Write a note on Structure used in C.
 - (c) Write a C program to print whether the given number is even or odd. Accept number through keyboard.
 - (d) What do you mean by Array ? How many types of Arrays are there ?
 - (e) What is function declaration and function definition ?
-

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 1

[3969]-133

F. Y. B. Com. Examination - 2011

ADVERTISING, SALES PROMOTION AND SALES MANAGEMENT

PAPER - II

ADVERTISING

(Vocational Course - II)

(New 2008 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions :

- (1) *All questions are compulsory.*
- (2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q.1) Write short notes : (Any Two) [16]

- (a) Types of Advertising Objectives
- (b) Ethical Aspects in Advertising
- (c) Limitations of Advertising
- (d) Career Avenues in Marketing

Q.2) What do you mean by Advertising ? State advantages of it. [12]

OR

Q.2) Discuss different types of Advertising. [12]

Q.3) What is Advertising Budget ? State various factors affecting Ad Budget. [12]

OR

Q.3) What do you mean by Advertising Copy ? State different components of Ad Copy and essentials of good layout. [12]

[3969]-133/1

Total No. of Questions : 4]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3969]-134

F. Y. B. Com. Examination - 2011

TAX PROCEDURE AND PRACTICES

PAPER - II

STATE SALES TAX AND CENTRAL SALES TAX

(Vocational Course - II)

(New 2008 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions :

- (1) All questions are compulsory.*
- (2) Figures to the right indicate full marks.*

Q.1) Answer in 20 words each : (Any Five)

[10]

- (1) Explain 'Appropriate State' under CST Act.
- (2) What is meant by 'Tax Free Goods' ?
- (3) In which Forms Application for Registration under M.VAT Act and CST Act is to be made ?
- (4) What is meant by 'Business' under M.VAT Act ?
- (5) What is meant by 'Crossing Customs Frontiers' ?
- (6) Who is called 'Dealer' under M.VAT Act ?
- (7) What do you meant by 'Document of Title' ?

Q.2) Answer in 50 words each : (Any Two) [08]

- (1) Explain 'Turnover of Sales' under M.VAT Act, 2002.
- (2) What are the 'Turnover Limits' under Section 3(4) of M.VAT Act ?
- (3) When a sale is said to be made out-side the state under CST Act ?
- (4) Enumerate advantages of 'Registration' under CST Act.

Q.3) Answer in 150 words each : (Any Three) [15]

- (1) Discuss Powers and Duties of Commissioner of Sales Tax under M.VAT Act.
- (2) When Sales or Purchases are said to take place in the Course of Inter-state Trade or Commerce ?
- (3) What is 'Return' ? Who and when is liable to File Returns under M.VAT Act, 2002 ?
- (4) Enumerate Sales not to be liable to Tax under M.VAT Act.
- (5) Explain Constitutional Background of CST Act. What are the objects ?

Q.4) Write long answer in 500 words : (Any One) [07]

- (1) What is meant by 'Goods of Special Importance' ? Explain importance of the term.
- (2) What is meant by 'Assessment' ? Discuss different types of Assessments under M.VAT Act.

Total No. of Questions : 5]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3969]-135

F. Y. B. Com. Examination - 2011

FOUNDATION COURSE

(Restructuring)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions :

- (1) *All questions are compulsory.*
 - (2) *Figures to the right indicate full marks.*
-
-

Q.1) What are the causes of Rapid Growth of Population in India ? Suggest measures to control increasing population. **[16]**

Q.2) What is 'Culture' ? State and explain Characteristics of Indian Culture. **[16]**

OR

Q.2) What is the importance of Agriculture in Indian Economy ? **[16]**

Q.3) (A) What are the Characteristics of Science ? **[08]**

(B) What are the causes of Sickness of Indian Industries ? **[08]**

OR

Q.3) (A) What is the importance of Religion in Indian Society ? **[08]**

(B) Write a note on Human Values. **[08]**

Q.4) Explain Concept of Liberty, Equality and Fraternity. **[16]**

Q.5) Write notes on the following : **(Any Two)**

[16]

- (a) Problems of Schedule Caste and Schedule Tribe
 - (b) Concept of Government
 - (c) Rule of Law
 - (d) Importance of Yoga
-

Total No. of Questions : 5]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3969]-135

मराठी रूपांतर

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना :

- (1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- (2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
- (3) संदर्भासाठी इंग्रजी प्रश्नप्रत्रिका पहावी.

प्र.1) भारतातील वेगाने वाढणाऱ्या लोकसंख्येची कारणे कोणती ? वाढत्या लोकसंख्येवर नियंत्रण ठेवण्यासाठी उपाय सूचवा. [16]

प्र.2) 'संस्कृती' म्हणजे काय ? भारतीय संस्कृतीची वैशिष्ट्ये सांगून स्पष्ट करा. [16]

किंवा

प्र.2) भारतीय अर्थव्यवस्थेत शेतीचे महत्त्व काय आहे ? [16]

प्र.3) (अ) विज्ञानाची वैशिष्ट्ये कोणती ? [08]

(ब) भारतीय उद्योगांच्या आजारपणाची कारणे कोणती ? [08]

किंवा

प्र.3) (अ) भारतीय समाजात धर्माचे महत्त्व काय आहे ? [08]

(ब) मानवी मूल्ये यावर टीप लिहा. [08]

प्र.4) स्वातंत्र्य, समता व बंधुता या संकल्पना स्पष्ट करा. [16]

प्र.5) टिपा लिहा : (कोणत्याही दोन)

[16]

- (अ) अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमातीच्या समस्या
 - (ब) 'शासन' या शब्दाची संकल्पना
 - (क) कायद्याचे अधिराज्य
 - (ड) योगाचे महत्त्व
-